

Ad juvandum paratus

JYSKE TRÆNREGIMENT

1951-1976

JYSKE TRÆNREGIMENT

Redaktionsudvalg:

Major H. Reinwald

Major B. Holmgaard

Oberstløjtnant S. A. H. Olesen

Major H. L. C. Schmidt

Redaktionskomité:

Ovennævnte redaktionsudvalg, samt

Major V. S. Thomsen

Major G. R. Petersen

Kaptajn N. P. Sørensen

Kaptajn O. F. Larsen

Sats og tryk

Schmidts Bogtryk/Offset

Nørresundby

Forord

Forsyningstropperne er som selvstændig våbenart et forholdvis nyt element i hæren. I den tid, forsyningstropperne har eksisteret, har våbnet gennemgået en rivende og spændende udvikling.

For at bevare erindringen om denne periode ved Jyske Trænregiment er nærværende publikation udarbejdet. Den behandler det historiske grundlag, som træntjenesten hviler på, samt regimentets egen udvikling fra 1951 sluttende med etableringen af Jyske Trænregiment/Hærens Træn- og MP-skole i 1976.

Hvorup Kaserne, 1. november 1976.

C. Nielsson.

Indholdsfortegnelse

Jyske Trænregiments oprettelse. Våbenskjold og valgsprog	5
Trænets historie kort fortalt	6
Jyske Trænregiments enheder og domiciler 1951-1976	12
Regimentets liv afspejlet i kundgørelser, regimentsbefalinger, skrivelser m. v.	15
Tjenesten ved Det Danske Kommando i Vesttyskland	35
Regimentets personel i FN-tjeneste.....	39
Indkaldt til trænet ved en fejltagelse	42
Regimentets uddannelse	44
Det skal være UMAK'en værd	47
Idrættens udvikling gennem 25 år.....	49
Lidt om materiel og køretøjer ved Jyske Trænregiment	50
Uden mad og drikke	53
Velfærdstjeneste	55
Trænmuseet og Det militære Vognmuseum	57
Jyske Trænregiments Trompeter- og Tambourkorps.....	60
Jyske Trænregiments Soldaterforening	65
Jyske Trænregiments Fond	67
Regimentets chefer gennem 25 år.....	69

Jyske Trænregiments oprettelse. Våbenskjold og valgsprog

JYSKE TRÆNREGIMENT blev oprettet ifølge Kundgørelse for Hæren B.45-1951 den 1. november 1951 under benævnelsen JYDSKE TRAINREGIMENT. I juni 1961 ændredes stavemåden til JYSKE TRÆNREGIMENT.

Regimentets våbenskjold symboliserer:

- oprindelsen til Trainafdelingen af 1867 (Chr. IX's navnetræk),
- afstamningen fra artilleriet (de to artilleripistoler), og
- regimentets hovedopgave - at yde transport- og trænstøtte (vognhjulet).

Jyske Trænregiments våbenskjold

Den heraldiske beskrivelse af skjoldet har følgende formulering:

»I karmoisin skjold med bred sølvpæl – forhold 1-2-1 – et stort vognhjul, hvorover rigsvåbnets kongekrone, og hvorpå krydsede pistoler i naturfarver: brunt træ, gule kolbekapper og aftrækkerbøjler og iøvrigt stålfarvet metal. På krydset karmoisin plade med Christian IX's navnetræk, hvorover krone med purpur kalot. Over skjoldet sølvbånd med karmoisin indskrift: Jydske.«

Regimentets valgsprog er

AD JUVANDUM PARATUS

hvilket betyder »rede til at støtte«.

Valgsproget blev godkendt i løbet af 1960 som det bedste blandt de af regimentets officerer og øvrige befalingsmænd fremsatte forslag hertil. Det blev udformet af daværende premierløjtnant V. A. Jakobsen.

Det er stedse regimentets håb, at dette valgsprog må blive en kvalitetsbetegnelse for den indsats regimentets enheder og personel præsterer såvel under garnisons- som feltforhold.

Trænets historie kort fortalt

Forsyningstjenesten 1864

I dag findes såvel hos befolkningen som i alle militære kredse en absolut forståelse af, at det ikke er muligt at opbygge en større organisation uden en underbygning af

- transportvæsen,
- sundhedsvæsen, og
- andre sociale institutioner.

Det kan endda være vanskeligt for borgere af i dag at fatte, i hvor ringe grad forståelsen for disse forhold var til stede for godt hundrede år siden, og inden der nævnes noget om, hvorledes forsyningstjenesten virkede i krigsåret 1864, må det derfor være på sin plads at omtale, hvor langt udviklingen på disse områder var nået dengang.

Af jernbaner fandtes kun linierne Aarhus-Langaa-Viborg og Rendsborg-Flensborg-Røde Kro samt København-Korsør, idet denne sidste endda ikke helt var færdig. Landevejene var elendige og blev befaret med små hestevogne. Bedst udbygget var den søværts transport, der allerede i mange år havde betjent sig af dampskibe på ruterne mellem København og de større jyske købstæder.

Det civile sundhedsvæsen var endnu præget af ringe eller manglende kendskab til moderne operationsteknik og forebyggelse af infektion.

Sociale institutioner iøvrigt fandtes kun i ringe omfang og da som regel på grundlag af privat velgørenhed.

På denne baggrund er det meget forståeligt, at det kom til at knibe med opbygningen af forsyningstjenesten i krigen 1864. Det skal også nævnes, at de militære erfaringer, der var tilstede, stammede fra treårskrigen 1848-50. Efter denne krig stod tilbage det hovedindtryk, at den danske soldat i det mindste var sin tyske modstander jævnbyrdig. I mængden af beretninger om de lykkelige slag glemtes den kritik, der faktisk var fremført på grund af langsomt virkende forsynings- og sanitets-tjeneste, og man var derfor stadig af den opfattelse, at det var muligt at improvisere løsninger på disse områder, når krigen stod for døren eller var begyndt.

Et andet forhold, der kom til at stille forsynings- og sanitetstjenesten under krigen 1864 i et dårligere lys end under treårskrigen, var vel også de forskellige omstændigheder, hvorunder krigene blev ført. Treårskrigen soldater mødte med begejstringer fra frihedsåret 1848, og de var sejrige soldater, medens deres kammerater i 1864 slet ikke i samme omfang kæmpede for en sag, og de kom til at gå fra nederlag til nederlag. Da de også blev sendt ud i en vinterkrig, som deres uddannelse og udrustning slet ikke passede til, blev det så meget mere alvorligt, at forsynings- og sanitetstjenesten ikke i fuld udstrækning kunne honorere de krav, der blev stillet.

Træntjenesten blev gennemført på grundlag af reglementet »Bestemmelser for Trainvæsen i Felten« med bilaget »Ledetraad for Trainconstabler«. Da reglementet først var udkommet i løbet af året 1863, var det endnu ikke indarbejdet. Da så opstillingen af træneheder først rigtig kom i gang efter udnævnelsen af en »Corpstrain-commandeur« midt i december 1863, siger det sig selv, at enhederne ikke kunne være fuldkomne ved krigens begyndelse i februar 1864.

Efterhånden lykkedes det ved divisionerne at opstille

- Traincommandoer, og
- Vognparker,

medens der til overkommandoens disposition stilledes

- Arméens Traincommando, og
- Reservetraindepotet.

Ialt blev der under krigen udskrevet 3.500 trainkuske (hørende til kategorien non-combattanter) og ca. 6.000 heste, idet der dog på intet tidspunkt var så store styrker samtidig til hærens disposition.

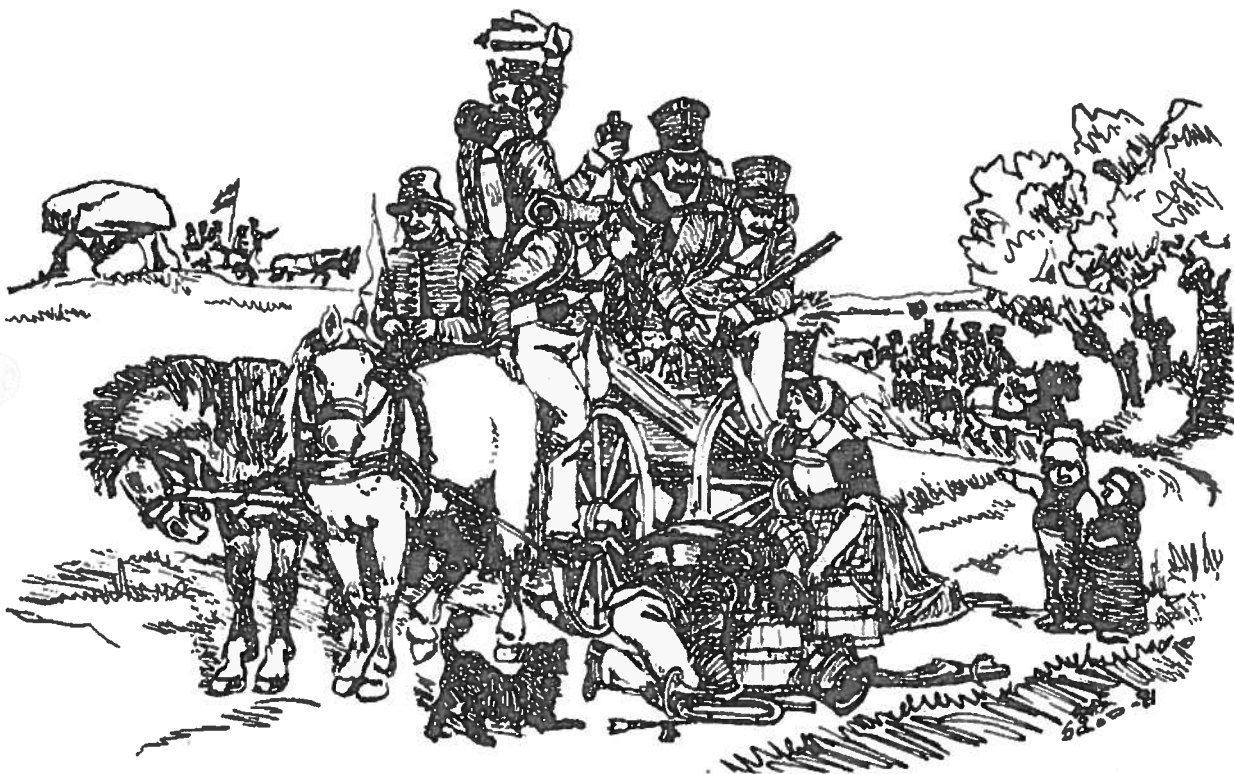
Som et kuriosum for kriterierne for udtagelse til trainkusk i tiden op til 1864 skal citeres forfatteren, sekondløjtnant W. L. Waupell, der i sin bog »Soldaterlivet i Felt-aaret 1850« skriver følgende om sin personlige oppasser:

»Jeg kan ikke her lade lejligheden gå ubenyttet bort til at bevare nogle træk om min salig bortgangne Anders i hans kammeraters erindring, hvem han ofte underholdt ved sit forunderlige, barokke væsen.

Anders var en næsten 3 alen høj, firskåren, sværlemmet karl; da han var tunghør i meget stærk grad, var han blevet udskrevet til trainkusk i foråret 1849, og som sådan fik jeg ham i aldeles rå tilstand.

Fra forstandens side var han temmelig tarveligt udstyret, ihvorvel hans døvhed også bidrog til at give hans fysiognomi et endnu mere enfoldigt, dødt præg...«

De i 1864 ovenfor nævnte træneheder var i hovedsagen opstillet med mandskab, der ikke var uddannet i deres krigsfunktioner, og med heste og vognmateriel, der var udskrevet fra Landbruget. Denne udskrevne kørsel benævntes »Ægtkørsel«.

Ægtkørsel: Personeltransport 1848

Det uensartede præg enhederne fik gennem anvendelse af ægtkørsel gjorde det vanskeligt forud at beregne, hvilke ydelser man kunne forvente af dem.

De udskrevne køretøjer blev iøvrigt opdelt og fordelt til enhederne således:

- »Provianttrain« (incl. havre): 1 tospændig færdselsvogn pr. kompagni eller 4 til hver bataljon.
- »Hospitalstrain«: Hver infanteribrigade skulle forsynes med 1 tospændig ambulancevogn og 1 let tospændig lazaretvogn. Den videre fordeling skulle ske efter Corpsintendantens bestemmelser. Der var i 1863 udgivet et »Reglement for Sundhedsvæsen i Felten«, som skulle være retningsgivende.
- »Ammunitionstrain«: Hver bataljon 4 tospændige patronkærre.
- »Bagagetrain«: Pr. kompagni skulle være 1 enspændig kærre til transport af officerernes bagage, kompagniets arkiv, kokekedler og pionerredskaber.

Det videre behov – f. eks. til transporter i baglandet – skulle dækkes ved yderligere rekvisition af køretøjer fra landbefolkningen.

I modsætning til trainkuskene, der blev udskrevet til udførelse af ægtkørsel, og som ikke gennemgik nogen uddannelse i den anledning, blev de egentlige trainkonstabler uddannet gennem en særlig skoling. Således var proprietær H. Madsen fra Snæsere på Sjælland rekrut på Trainconstablerskolen fra 5. marts til 10. maj 1864. Uddannelsen fandt sted på Ny Artillerikaserne på Christianshavn, og han har givet en skildring heraf i sine erindringer:

»Jeg var vant til at ligge i en god seng i et varmt værelse, så det var en højst ubehagelig forandring at ligge i de militære senge med madrasser og to tæpper over os, jeg mindes også at jeg frøs hele den første nat og kunne ikke sove. Kamrene var i en bræddebygning 2. etage, og hestene stod nedenunder. Den første tid måtte vi gå i vort eget tøj, senere fik vi nogle gamle militære klæder, tyndslidte og dårlige og frygtelig kolde at gå i. Hver 5. dag fik vi i lønning 7½ pund brød og 2 kr. og 50 øre – altså pr. dag 1½ pund brød og 50 øre – iøvrigt kunne vi købe vor mad, hvor vi selv ville, men da vi i uddannelsestiden ikke måtte forlade kasernen uden tilladelse, var vi jo henvist til marketenderiet, alene middagen kostede 50 øre, kaffe 6 øre og the 4 øre.

Jeg mindes skolens strenghed, op kl. 5 morgen til staldtjeneste, derefter øvelse hele dagen, hvor der undertiden blev uddelt drøje slag af klinge og ridepisk for ikke at tale om de idelige skældsord. Det var meget koldt hele marts måned, stadig sne og frostvejr, men uden hensyn hertil blev øvelserne fortsat hver dag. De mindre øvelser var dels i staldene ved hestens pudsning, sadling og pakning. Ridning og fodøksercits var dels i ridehuset og dels på ridebanen, derimod var de større øvelser, kanon-øksercitsen, på Amager Fælled. Skoleforstanderen påpegede stadig, at vi skulle vænne os til krigens besværligheder, før vi om kort tid skulle til Arméen – (for proprietær Madsens vedkommende endte krigen dog inden han kom så vidt –).

3-die Fæstningscompagni danner stammen for oprettelsen af Traincompagniet under artilleriet. 1865.

Til og med 1864 fandtes således ingen fast opstillet trænformation, men efter indstilling af chefen for Det kongelige Artilleri, befalede Krigsministeriet ved sin skrivelse nr. 2186 af 10. maj 1865, »at Kadrene af det 3-die Fæstningscompagni, hvis

Mandskab vel var at overføre til 1-ste og 2-det Fæstningscompagni, anvendes til foreløbig Stamme for et under Artilleriregimentet stående, til Trainpersonellets Uddannelse bestemte Compagni«. Dette kompagni er i »Landmilitair-Etats Calender« for året 1866 opført som »Traincompagniet«. Kompagniets første chef blev kaptajn af artilleriet C. A. A. F. J. Brun. Det ses endvidere, at kompagniet indkaldes 20. maj 1866; 31 værnepligtige indkvarteredes på Infanterikasernen på Christianshavn (senere kaldt Wildersgade Kaserne); heste og vogne blev anbragt på Ny Artillerikaserne (senere kaldt Baadsmandsstræde Kaserne).

Sjællandske Trænregiment, og dermed Forsyningstropperne, fører sin historiske tradition tilbage til dette 3-die Fæstningskompagni.

Tiden fra 1867 og frem til 1909.

Trainafdelingernes oprettelse under artilleriet. 1867.

Allerede med den første hærordning efter 1864-krigen, vedtaget af Rigsdagen 1867, oprettedes de første stående trænenheder, idet man hertil anvendte de befalingsmandskadrer, som var blevet arbejdsløse, efter at det med tabet af Sønderjylland ikke mere var nødvendigt at opstille særlige enheder til fæstningsanlæggene ved Dannevirke og på Dybbøl. Ved hvert af de to artilleriregimenter tilknyttedes fremover en mindre Trainafdeling.

I 1869 udsendte Krigsministeriet »Foreløbige Bestemmelser for Trainet i Felten«, der fastsatte, at trænet i felten ikke dannede nogen samlet afdeling, men fordeltes over hele hæren til de forskellige afdelinger m. v. efter disses behov.

Ved hærlovsrevisionen i 1880 blev det bestemt, at de før nævnte to mindre Trainafdelinger skulle udgå af artilleriregimenterne og fra 1. november 1880 indgå i én selvstændig Trainafdeling under artilleriet. Denne Trainafdeling, der kom til at bestå af stab og to kompagnier, blev forlagt til Baadsmandsstræde Kaserne i København, bortset fra et detachement bestående af 1 sergent og nogle få menige, der flyttedes til 3. Artilleriregiment i Aarhus – dette detachement synes således at være den første stående trænenhed, der er blevet oprettet i Jylland.

Tiden fra 1909 og frem til 1922.

Trainafdelingen underlægges rytteriet 1909.

Ved Hærloven af 1909 blev Trainafdelingen underlagt rytteriet og samtidig ændredes organisationen til stab og tre træncompagnier; staben og 1. Traincompagni forblev på Baadsmandsstræde Kaserne i København, 2. Traincompagni kom til Næstved og 3. Traincompagni til Randers; det tidligere nævnte trændetachment i Aarhus blev samtidig nedlagt.

Hærloven af 1922 bevirkede en reduktion af Trainafdelingen, idet 3. Traincompagni i Randers blev nedlagt. Trainets Befalingsmandsskole, som var blevet oprettet i den forudgående periode, blev ligeledes nedlagt, og 2. Traincompagni blev flyttet fra Næstved til Randers.

Sygetransportvogn Model 1878

Tiden fra 1922 og frem til 1951.

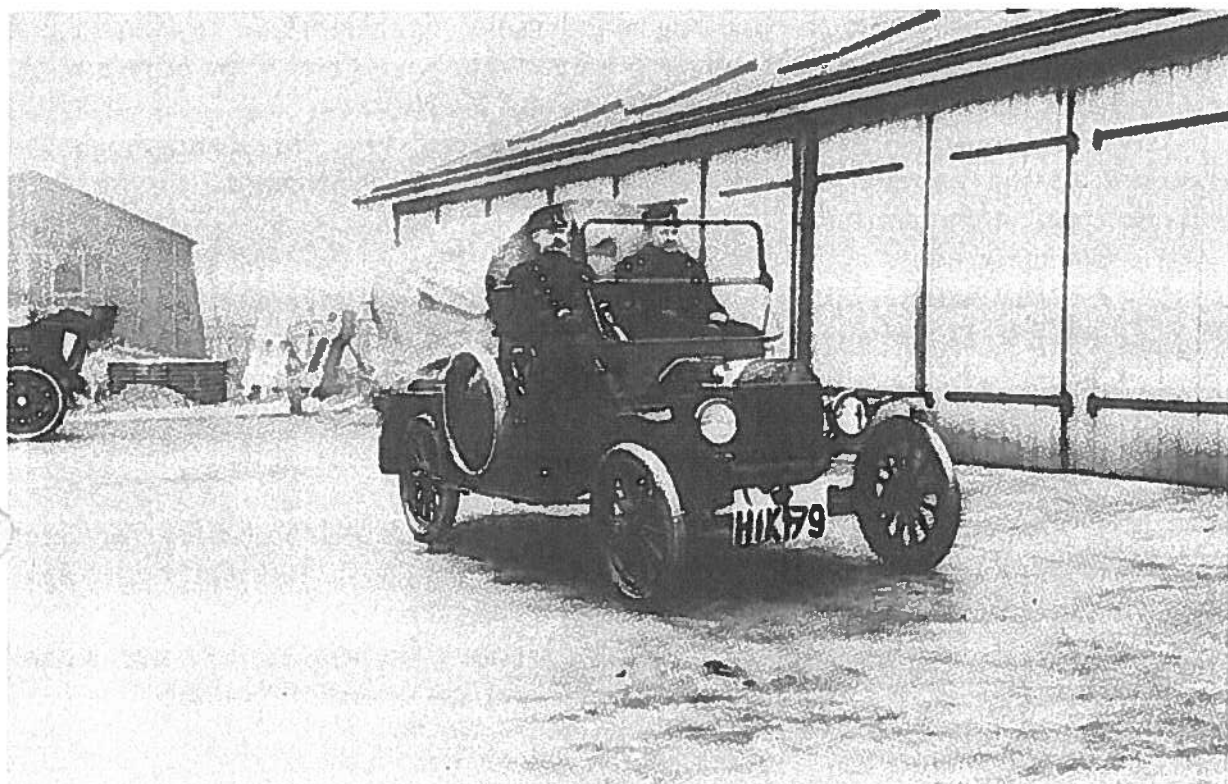
Motoriseringen vinder indpas

De tekniske fremskridt inden for motortjenesten, som afspejledes under 1. Verdenskrig, fik også indflydelse på danske forhold.

Forud havde ganske vist været gennemført visse mindre forsøg og undersøgelser, men resultaterne havde været begrænsede, både på grund af køretøjernes mangelfulde konstruktion og ringe ydeevne, og på grund af de store udgifter der var forbundet med forsøgenes afholdelse. Motorkøretøjer anvendtes for første gang under efterårsøvelserne i 1908, hvor der deltog 20 person- og lastmotorvogne, men Hærloven af 1909 resulterede dog ikke i indførelse af motorkøretøjer til hæren.

Hærloven af 1922 medførte motorisering af de nyoprettede tunge artilleriafdelinger, og den 1. april 1927 overtog Trainafdelingen Hærens Automobilpark (- førhen under Hærens Tekniske Tjeneste), der bestod af 35 person- og lastmotorvogne. Trainafdelingen fik garager på Ny Tøjhus i København. Herefter gennemførtes en fortsat udvidelse af Trainafdelingens motorpark, der i 1932 således omfattede godt 100 automobiler, hvoraf en del dog var fast afgivet til andre afdelinger m. v.

Under efterårsøvelserne i 1930 prøvedes for første gang transport af infanteri på motorvogne. En styrke på ca. 1.500 mand blev ved hjælp af 27 ruteautomobiler og 40 stk. 15 tons lastvogne transporteret i to vendinger over en strækning, der for første vendings vedkommende (med 1.000 mand) var ca. 30 km og kørt om natten mellem kl. 0445 og 0600; for anden vendings vedkommende (med ca. 500 mand) var strækningen 15 km, og den kørtes i dagslys.

Ford T 1919-19 (personvognschassis)

Den følgende Hærlov af 1932 gav herpå udtryk for, at Trainafdelingen nu var ved at blive motoriseret. Ved denne lov kom afdelingen til at bestå af afdelingsstab, 1. Trainkompagni (Baadsmundsstræde Kaserne i København), 2. Trainkompagni (Randers) og Motorvognskompagniet (Ny Tøjhus i København).

Ved Hærloven af 1937 reduceredes Trainafdelingen til afdelingsstab, et trainkompagni og et motorvognskompagni. Afdelingens opgave var i fredstid at uddanne befalingsmænd og menige til hærens transporttjeneste og traintjeneste således, at dette personel kunne varetage disse opgaver i en krigssituation. Ved mobilisering skulle Trainafdelingen ophæves, og dens befalingsmænd og menige fordeles til afdelinger og stabe, depoter, magasiner m. v., hvor de under krig skulle gøre tjeneste.

1951 oprettes Forsyningstropperne som selvstændig våbenart

Ved Hærloven af 18. juni 1951 oprettedes Forsyningstropperne som selvstændig våbenart og afløste hermed den tidligere Trainafdeling, som havde været en enhed under Rytteriet.

Den nye våbenarts data fremgår af kundgørelser og skrivelser:

Generalinspektoratet for Forsyningstropperne (i København), oprettet 1. august 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B. 32-1951. Første generalinspektør var generalmajor E. H. Joest.

Under generalinspektøren hørte:

- Motorskolen (i København), oprettet 1. august 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B. 32-1951. Første skolechef var kaptajn, greve J. J. Scheel.

- Forsyningstroppernes Befalingsmandsskoler og Mathskole (midlertidigt i Padborglejren), oprettet 1. november 1952 iflg. Kundgørelse for Forsvaret B. 44-1952. Første skolechef var oberstløjtnant H. Husted.

Jyske Trainregiment (i Aarhus), oprettet 1. november 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B. 45-1951. Første regimentschef var oberst H. P. Stensgaard.

Regimentet sammensattes af:

- Chef med stab.
- 3. Trainafdeling, oprettet 1. november 1952 iflg. Kundgørelse for Forsvaret B 41-1952. Første afdelingschef var oberstløjtnant E. Weigaard Jørgensen.
- 4. Trainafdeling, oprettet 1. maj 1953 iflg. Kundgørelse for Forsvaret B. 19-1953. Første afdelingschef var oberstløjtnant J. P. Rose - idet dog oberstløjtnant N. B. Munkebo fra 1. Trainafdeling virkede som afdelingskommandør i perioden 1. maj - 1. november 1953.
- 5. Trainafdeling, oprettet 1. november 1954 iflg. Kundgørelse for Forsvaret 29-1954. Første afdelingschef var oberstløjtnant J. A. C. E. Lunn, der indledningsvis fungerede som kommandør for afdelingen.

Sjællandske Trainregiment (i København), oprettet 1. november 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B.45-1951. Første regimentschef var oberst H. Hansen.

Regimentet sammensattes af:

- Chef med stab.
- 1. Trainafdeling (bygget over den tidligere Trainafdeling af 1937), oprettet 1. november 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B. 45-1951. Første afdelingschef var oberstløjtnant N. B. Munkebo.
- 2. Trainafdeling, oprettet 1. november 1951 iflg. Kundgørelse for Hæren B. 45-1951. Første afdelingschef var oberstløjtnant E. H. Christensen.

Jyske Trænregiments enheder og domiciler

1951-1976

Ved at betragte omstående Danmarkskort får man et overblik over den flyttefrekvens og hermed de omskiftelser iøvrigt, som regimentets geledpersonel var genstand for, inden regimentet i 1961 endelig - i hovedsagen - blev samlet på Hvorup Kaserne ved Nørresundby.

I det følgende skal kort omtales regimentets enkelte enheder og deres domiciler i perioden 1951-76.

Jyske Trænregiment (staben)

Oprettet 1. November 1951.

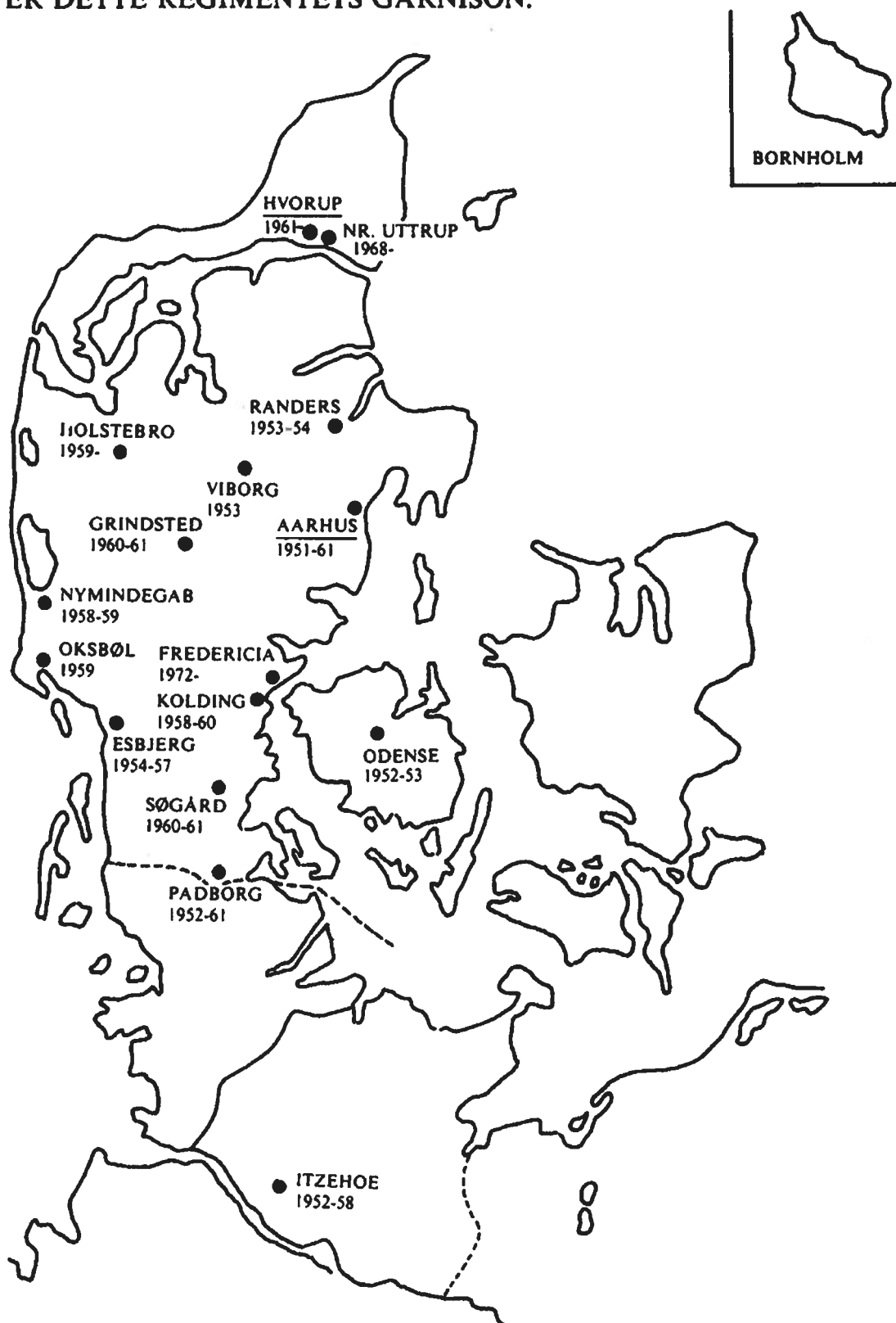
Domiciler: Aarhus (Høegh Guldberggade Kaserne) og Hvorup.

3. Trænbataljon.

Oprettet 1. november 1952 under benævnelsen 3. Trainafdeling, konverteret 1. november 1969 til 3. Trænbataljon. Bataljonen deltog fra 1. oktober 1974 ikke mere i mandskabsuddannelsen, men indgår fremover alene som en mobiliseringsenhed.

Domiciler: Aarhus, Viborg, Esbjerg, Padborglejren og Hvorup - detacherede enheder tillige i Randers og Odense.

HVOR BYNAVNET ER UNDERSTREGET
ANGIVER DETTE REGIMENTETS GARNISON.

DOMICILER FOR REGIMENT, BATALJONER
OG DETACHEREDE KOMPAGNIER

4. Trænbataljon.

Oprettet 1. maj 1953 under benævnelsen 4. Trainafdeling, konverteret 15. december 1967 til 4. Trænbataljon.

Domiciler: Padborglejren og Hvorup – detacherede enheder tillige i Nørre Uttrup.

5. Trænbataljon.

Oprettet 1. november 1954 under benævnelsen 5. Trainafdeling, konverteret 1. august 1968 til 5. Trænbataljon.

Domiciler: Aarhus og Hvorup – detacherede enheder tillige i Viborg, Randers og Nørre Uttrup.

7. Trænbataljon.

Fra en tidligere placering i mobiliseringsstyrken aktiveredes bataljonen 1. oktober 1974 og modtager nu mandskab til uddannelse – første uddannelsesstyrke mødte 15. februar 1975.

Domicil: Hvorup.

7. Feltambulance

Oprettet 1. januar 1958. Konverteret til Sanitetskompagni/4. Trænbataljon 15. december 1967.

Domiciler: Padborglejren, Søgaardlejren og Hvorup.

3. Militærpolitikompagni

Oprettet 3. januar 1958.

Overført til mobiliseringsstyrken 28. september 1973.

Domiciler: Nymindesgab og Hvorup.

Militærpolitikompagni/Vestre Landsdelskommando

Oprettet 28. september 1973 som en ren fredstidsorganisation.

Domicil: Hvorup.

3. Intendanturkompagni

Oprettet 1958. Opstillingspligten for kompagniet overgik 1. november 1961 til Sønderjyske Artilleriregiment.

Domiciler: Kolding og Grindsted.

Fremskudt Drivmiddelpark

Oprettet 2. november 1961. Kompagniet har senere skiftet navn til Drivmiddeltransportkompagniet, i 1971 ændredes betegnelsen til Drivmiddelkompagniet, og som sådan var kompagniet den eneste i fredstid aktiverede del af Vestre Landsdelskommandos Transportbataljon. Overførtes som mobiliseringsenhed fra 21. december 1973.

Domiciler: Aarhus og Fredericia.

2. Bjergningskompagni

Oprettet 22. december 1958. Indgik herpå i 10. Trænbataljon fra december 1968, og kompagniet var således eneste aktiverede del af bataljonen. Overført til mobiliseringsstyrken fra 21. december 1973.

Domiciler: Oksbøl og Holstebro.

Transportkompagni/Vestre Landsdelskommando

Oprettet 21. december 1973 som en ren fredstidsorganisation. Kompagniet er sammensat af kadrerne fra det tidligere Drivmiddelkompagni og det tidligere 2. Bjergningskompagni.

Domiciler: Det samlede kompagni minus den tunge transportsektion er kaser-
neret i Fredericia (Ryes Kaserne); den tunge transportsektion er i Holstebro.

Øvrige enheder

Udover ovennævnte enheder opstiller og uddanner regimentet en lang række specialenheder – f. eks. tankfarmkompagni, ambulancekompagni og transportenheder – der alene indgår i mobiliseringsstyrken, men som dog jævnligt indkaldes til mønstringer, instruktionsøvelser m. v. Endelig indgår dele af regimentsstaben allerede i fredstid i STAB/FREMSKUDT FORSYNINGSOMRÅDE/VESTRE LANDSDELSKOMMANDO (FFO/VLK).

Domiciler i udlandet

– I perioden 17. oktober 1952 – 4. juli 1958 har regimentet haft afgivet en »Transportdeling« til Det Danske Kommando i Tyskland.

Domicil for »Transportdelingen«: Itzehoe i Holsten.

– Under FN-tjeneste har regimentet haft personel i

– Zaire (det tidl. Belgisk Congo) i perioden 15. aug. 1960–30. juni 1964.

– Gaza fra 11. april 1957 – 18. maj 1967.

– Israel fra 19. december 1965 og til dato.

– Cypern fra 20. maj 1964 og til dato.

– Indien/Pakistan fra 1. november 1958 og til dato.

– Italien fra 8. marts 1965 – 15. marts 1968.

– Endelig har regimentet afgivet personel til tjeneste i Grønland på slædepatruljen SIRIUS, første gang fra 9. juni 1954.

Regimentets liv afspejlet i kundgørelser, regimentebefalinger, skrivelser m. v.

De guldene blade i samlingen af kundgørelser, regimentsbefalinger, skrivelser m. v. kan ikke umiddelbart aflokke nogen romantisk stemning i forbindelse med regimentets fødsel, spæde start og hurtige opvækst. Sproget er køligt og teksten ordknap, og der levnes kun ubetydelige muligheder for at se ind bagved og sætte sig ind i livet og tankegangen på stedet, hvor de beslutninger og de ordrer blev formuleret, som i dag danner baggrunden for Jyske Trænregiment.

Alligevel vil her blive gjort det forsøg – på grundlag af det ovenfor nævnte dokumentationsmateriale – at foretage en nøjere beskrivelse af den periode, som danner regimentets første 25-års tilværelse.

1951

Regimentsbefaling nr. 1 udsendtes den 19. november 1951, og denne befaling meddelte lakonisk, at Jyske Trainregiment var oprettet pr. 1. november 1951. I forbindelse hermed anførtes tillige de første ansættelser ved regimentet. Iøvrigt var det den eneste befaling, der udsendtes dette år. Regimentsstaben var indkvarteret på Høegh Guldberggades Kaserne i Aarhus, og den første befaling gik – udover til højere kommandomyndigheder – kun til de få mennesker på selve kasernen, som udgjorde regimentets spæde begyndelse; regimentsenheder var der endnu ikke tale om.

Ifølge kundgørelse for hæren bestemtes, at regimentet skulle være værnepligtsadministrerende fra 1. november 1951, og det fastsattes endvidere, at værnepligtige befalingsmænd skulle sættes i nummer ved Sjællandske Trainregiment, indtil mandskabsuddannelsen ved Jydske Trainregiment blev påbegyndt. Alt hjemsendt værnepligtigt personel af den hidtidige Trainafdeling på Sjælland blev endvidere delt således, at Jyske Trainregiment fik det personel, der havde bopæl vest for Storebælt; under Sjællandske Trainregiment oprettedes to personelkontorer, hvorved den jyske styrke med kort varsel kunne flyttes.

1952

Dette år kom den første regimentsbefaling den 20. februar; den vedrørte ansættelser, forsættelser og udnævnelser – regimentet var ved at vokse sig større, men endnu var der ikke nogen soldater til uddannelse.

Gennem udskillelse af det ved Sjællandske Trainregiment etablerede kontor, der administrerede den jyske styrke, blev Jyske Trainregiments personelkontor oprettet den 1. marts, og efter forud førte forhandlinger om overførsel af hjemsendt, værnepligtigt personel fra Sjællandske til Jyske Trainregiment, tilgik der i begyndelsen af marts måned regimentet 3.000 hjemsendte værnepligtige. I denne styrke indgik 50-60 sekondløjtnanter fra 3. og 7. regiment; øvrigt værnepligtigt personel kom fra samtlige jysk-fynske regimenter.

Den 1. april blev regimentet selvstændig regnskabspligtigt samt materiel-, ammunitions- og depotforvaltende. Depotofficer ansattes som følge heraf pr. 15. april.

Daværende depotofficer – premierløjtnant af specialgruppen K. E. P. N. Malmkjær – førte dagbog, og herfra skal citeres et enkelt blad af dens interessante indhold:

»Medens der pr. 1. november 1951 var ansat regimentsskriver, motorofficer og personelskriver ved regimentet, havde de højere myndigheder tilsyneladende overset, at man nødvendigvis også måtte have en depotofficer.

Da man omkring 1. marts 1952 blev opmærksom på, at der skulle møde et kompagni rekrutter i Aarhus den 12. maj og – næsten værre endnu – at der fra den 5. maj 1952 skulle være omskoling af et transportkompagni (godt 300 mand) og en feltambulance (godt 200 mand) hver måned hele sommeren igennem, blev der endelig taget forskellige initiativer.

Man havde ved regimentet ganske vist ansat to civile materielforvaltere – de var dog foreløbig tjenstgørende ved Det danske Kommando i Tyskland, men skulle møde i Aarhus den 15. april 1952. Herudover havde regimentet to mather samt en kvindelig materielbetjent til motorforvaltningen; det pågældende motormateriel var gennem Vestre Landsdelskommando beordret udlånt fra andre motorforvaltende myndigheder i Jylland-Fyn området.

I depotforvaltningen savnede man iøvrigt skrivemaskiner og kontorhjælp; disse mangler blev først afhjulpet senere hen.

Da tiden, som man vil forstå, var knap for rettidigt at kunne nå at fremskaffe det fornødne inden mandskabet mødte, var der for depotofficeren ikke andet at gøre, end kort og nøgternt at skrive til de forskellige faglige myndigheder – Hærens Materielintendantur, Hærens Signaltekniske Tjeneste, Hærens Tekniske Korps, Ingeniørteknisk Tjeneste m. fl. – om at få udleveret det påkrævede materiel til de ovenfor omtalte mødende enheder. Da der hverken fandtes reglementer eller andre bestemmelser, var det helt umuligt – bortset tillige fra tidsfaktoren – at udarbejde korrekte rekvisitioner.

Trods velvilje og imødekommenhed fra de faglige myndigheder, krævedes mange og lange telefonsamtaler inden det omsider lykkedes at få alt materiel m. v. leveret. Mandskabet og instruktørerne ved de uddannende enheder mærkede derfor næppe ret meget til de forudgående besværligheder med at skabe den rette basis for uddannelsen.

Ovenstående demonstrerer med al tydelighed de mange problemer, regimentet nu blev hvirvlet ind i – og dette var kun begyndelsen – senere skulle der komme langt flere opgaver. Men i tider, hvor der skabes, og hvor der er opblomstring, kan der stilles betydelige krav til personellet – og endda vil man kun møde begejstring og gå-på-mod; dette var også tilfældet med regimentet i den nu kommende hektiske periode.

Det blev bestemt, at der i løbet af sommeren 1952 skulle indkaldes og omskoles ti kompagnier til regimentet. Kompagnierne skulle opstilles af de ovenfor nævnte overførte hjemsendte værnepligtige fra jysk-fynske regimenter.

I perioden 5. maj til 19. oktober fandt den første omskoling sted – under regimentets ledelse – til enheder, der fremover skulle indgå i Jydske Trainregiments mobiliseringskadrer. Omskolingen fandt sted i Padborglejren i Sønderjylland, og man modtog i den anledning to kompagnikadrer, som var sammensat af officerer og befalingsmænd, der var udlånt fra andre regimenter. Samtidig blev regimentets adjutant forlagt til Padborglejren for at forestå den daglige ledelse af regimentets administration i lejren, han fungerede tillige som instruktør i den ene omskolingskadre. I perioden 5. maj til 1. juni gennemførtes omskolingen med første hold – de to kompagnikadrer uddannede da henholdsvis et transportkompagni og en feltambulance. Generalinspektøren for Forsyningstropperne havde i nævnte anledning i april 1952 udsendt »Program for Forsyningstropperne Omskoling«. I løbet af de anførte ca. 5 sommermåneder i 1952 omskoledes ialt fire transportkompagnier, fire feltambulancer og to ambulancekompagnier.

Den 5. maj oprettedes 3. Trainafdelings 1. Kompagni på Vester Allés Kaserne i Aarhus – det bemærkes, at kompagniet oprettedes før 3. Trainafdeling med chef og

stab som sådan var opstillet. Kompagniet modtog de første mødende rekrutter i regiments historie den 12. maj (Hold 1952-I). Rekrutterne uddannedes som et transportkompagni, og dette påregnedes senere at skulle indgå i Det danske Kommando i Tyskland, når rekrutuddannelsen var tilendebragt i efteråret 1952. – Selv om dette kompagni alene var rekrutuddannende fastsattes, at der i Pinsen højst måtte være 50% af styrken på orlov. – Den 17. oktober afgik kompagniet pr. jernbane til Itzehoe i Holsten for at afløse den derværende »Transportdeling«.

Markskaderne dengang var af begrænset omfang, men afspejlede sig dog i regimentsbefalingerne: Den 9. august 1952 anførtes således, at »i anledning af 3. Trainafdelings 1. Kompagni den 31. juli 1952 under øvelse påkørte og væltede et piletræ tilhørende træskomand NN, kan der til ejeren udbetales kr. 25,00 i markskade-erstatning«.

3. Trainafdelings 2. Kompagni oprettedes den 13. september 1952 – det sammensattes bl. a. af de rester af 1. Kompagni, som ikke skulle indgå i Det danske Kommando i Tyskland. Først den 1. november 1952 oprettedes 3. Trainafdeling med chef og stab.

Rekrutterne til 2. Kompagni mødte i Aarhus den 11. november, og efter en foreløbig ikklædning blev kompagniet ad landevej forlagt til Odense Kaserne, hvor kompagniets uddannelse herpå fandt sted.

En nutidig læser vil finde den tids militære kontrolforanstaltninger over for mandskabet, disciplinen og omgangstønen vidt forskellig fra det, der kendes i dag. Det er endvidere bemærkelsesværdigt, at alle straffe, som en chef ikendte, blev optaget i de befalinger, som vedkommende chef var udsteder af. Som følge heraf kan man i regimentsbefalingerne læse om forseelser og påfølgende straffe, som regimentschefen har taget stilling til. Det bemærkes herunder, at straffene også var af en karakter, der ikke mere kendes i den militære straffelov. Som eksempler skal anføres følgende straffe, der alle er ikendt i 1952:

- En sekondløjtnant er straffet med en irettesættelse for som tilsynshavende at have undladt at være til stede i spisesalen under mandskabets middagsspisning.
- En menig er straffet med 5 dages vagtarrest for at have undladt villigt og nøjagtigt at udføre en given ordre af en ham foresat sergent.
- En menig er straffet med 2 dages skærpet arrest for at have udvist respektstridig optræden overfor en overmand derved, at han på overmandens opfordring om at tage hænderne op af lommen svarede – »skal det være én ad gangen eller begge på én gang?« Der er ved straffens udmåling taget hensyn til den meniges hidtidige særdeles gode forhold såvel i som uden for tjenesten.
- En menig er straffet med streng arrest i 5 dage for i spisesalen i Padborglejren at have undladt at efterkomme tilsynsassistentens ordre om at tage af bordet, idet han samtidig svarede på respektstridig måde.

Det værnepligtige mandskab var dengang berettiget til fri kost. Værdien af fuldkost den 1. oktober 1952 var af Forsvarsministeriet fastsat således:

Fuldkostportion	kr. 3,00
Morgenmåltid	kr. 0,40
Middagsmåltid	kr. 1,35
Aftensmåltid	kr. 1,25

Iøvrigt eksisterede også fortsat visse rationeringsbestemmelser fra besættelsestiden. Den 20. juni 1952 meddelte regimentet således i en befaling, at rationeringskort for sukker og kaffe for rationeringsperioden juni 1952 – januar 1953 indeholdt særlige mærker for syltesukker, og der anførtes herpå specielle forholdsordrer om mærker til kostforplejningen og mærker til de værnepligtige selv.

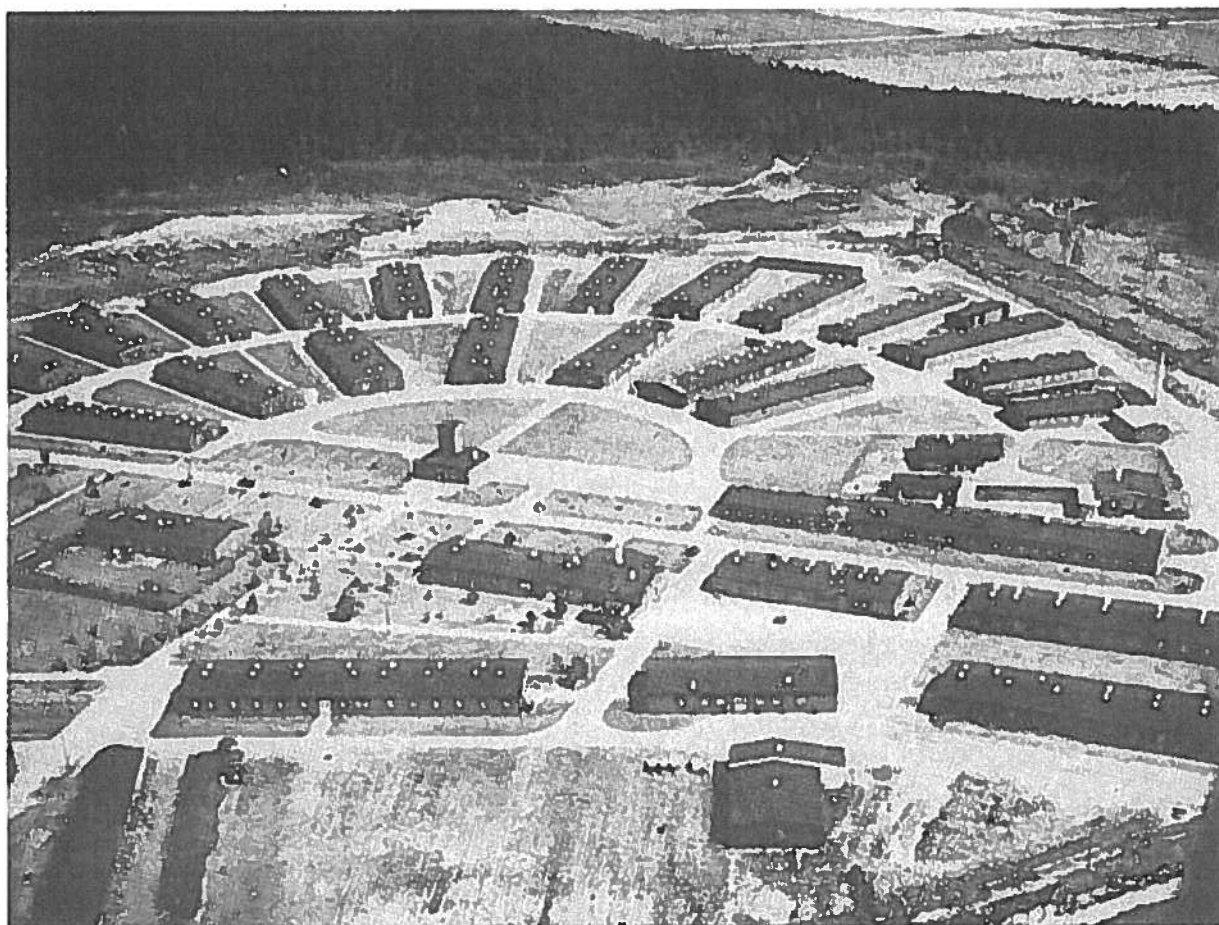
I 1952 uddannedes våbnets befalingsmandselever på rytteriets befalingsmandsskoler i Næstved. Før eleverne blev udtaget til befalingsmandsskole skulle de i overensstemmelse med en skrivelse fra Generalinspektøren for Forsyningstropperne underkastes en særlig kundskabsprøve. Den første prøve af denne art ved regimentet afholdtes med det før nævnte 1. Kompagni af 3. Trainafdeling den 29. juli 1952; prøven omfattede fortællingsstil, historie, regning, geografi og mundtlig dansk.

Generalinspektøren for Forsyningstropperne vurderede iøvrigt 1. Kompagnis uddannelsesstatus ved afslutningen af rekrutperioden, idet generalen den 9. september inspicerede kompagniet i Aarhus efter følgende program:

Kl. 0800-0930 Fodeksercits, våbenbetjening, vogneksercits og fejlfinding.

Kl. 0930-1030 Tjenesteforhold og hærordning, våbenlære og skydeteori, motor- og færdselslære.

Kl. 1045-1130 Gymnastik.

Padborglejr set mod øst

Den 1. november 1952 oprettedes Forsyningstroppernes Befalingsmandsskoler og Mathskole i Padborglejren, og fremover uddannedes nu her våbnets korporaler, sergenter og løjtnanter af reserven samt – i en periode – mather.

Den 5. november blev 2. Trainafdeling fra Sjællandske Trainregiment midlertidigt underlagt Jysk Trainregiment med henblik på fra 11. november at uddanne indkaldelseshold 1952-II i Padborglejren – med undtagelse af den del af indkaldelsesholdet, der som anført ovenfor uddannedes i Odense. 2. Trainafdeling sættes i lønning og forplejning ved Forsyningstroppernes Befalingsmandsskoler under tjenesten i lejren. Rekrutuddannelsen varede indtil 28. februar 1953, hvorpå mandskabet – i en vis udstrækning – sendtes på den senere omtalte »Gavntjeneste«.

Under opholdet i Padborglejren indkvarteredes mandskabet med 26-32 mand pr. belægningsstue. Alle stuerne var kakkelovnsfyrede, og brændslet fra Frøslev mose bestod udelukkende af tørv, som opbevaredes uden dørs og derfor altid var gennemvåde; til optænding måtte dog kun bruges 12 stk. optændingspinde.

Der måtte kun fyres fra klokken 18.00-21.00, hvorefter kakkelloven skulle slukkes og være tømt for gløder senest klokken 22.15, heraf kan man forstå, henset til utætte døre og vinduer, at temperaturen sjældent nåede over 14 graders varme i vintermånederne. Når det tages i betragtning, at der kun var udleveret 3 tynde grå nedslidte tæpper og et nyere blåt tæppe, kan man indse, at kropsvarme var en vigtig bestanddel af soldatens ophold i Padborglejren.

1953-55

2. Trainafdeling fra Sjællandske Trainregiment fortsatte også i 1953 med uddannelse af enheder under Jyske Trainregiment, idet afdelingen i Padborglejren efter 28. februar 1953, hvor Hold 1952-II var færdig med den første uddannelse, fortsatte uddannelsen af Hold 1952-I, som nu var kommet hjem fra udført »Gavntjeneste« og skulle have en afsluttende uddannelse. Efter hjemsendelsen af dette hold fortsatte 2. Trainafdeling med uddannelsen af Hold 1953-II i Padborglejren fra 4. maj 1953 og ca. ½ år frem.

I foråret 1953 sendte 3. Trainafdelings 2. Kompagni afløsningsstyrke til Det danske Kommando i Tyskland som erstatning for den af 1. Kompagni her tjenstgørende transportenhed, der nu stod foran udskiftning og hjemsendelse. Tiloversblevne dele af 2. Kompagni, som ikke skulle med til Tyskland, blev forlagt til Aarhus.

Allerede i 1952 bestemtes det, at et udsnit af de rekrutter, der indkaldtes til regimentet, skulle forrette »Gavntjeneste« i en del af deres værnepligtstid; efter en grundlæggende rekrutuddannelse afgik personellet til 6 måneders arbejdstjeneste (benævnt »Gavntjeneste«) ved andre regimente og myndigheder. Denne afgivelse baserede sig bl. a. på mandskabets civile uddannelse. Den sidste del af værnepligtstiden kom personellet herpå tilbage igen til respektive enheder under Jyske Trainregiment, hvor den egentlige soldatermæssige uddannelse afsluttedes. Gavntjenesteperioden var placeret i 5.-10. uddannelsesmåned.

Gavntjenestenordningen følte såvel for mandskabet som for enhederne som en alvorlig belastning for den militære uddannelse og for den soldatermæssige disciplin. At det iøvrigt var store kontingenter mandskab, det drejede sig om, fremgår af regi-

mentsbefalingerne. Således udskiftedes den 11. oktober 1954 ialt 248 menige, der havde været anvendt til gavntjeneste – og f. eks. den 15. april 1955 afsendtes personel til gavntjeneste til 21 forskellige tjenestesteder i Jylland-Fyn området – af detaljer fra sidstnævnte afgivelse kan nævnes, at Oksbøllejren skulle have: 1 fyrbøder, 2 slagtere, 3 motorvognsførere (over 2500 kg), 2 motorvognsførere (under 2500 kg), 2 motorcykelførere, 1 traktorfører, 3 messe-mænd, 2 egnet til kontortjeneste, 2 egnet til telefontjeneste samt 13 uden særlige kvalifikationer; som det fremgår heraf var den civile livsstilling samt kompagniets skøn afgørende for den enkeltes placering.

Under 22. juli 1953 resolverede Hans Majestæt Kongen, at forsyningstropperne normeredes med den for artilleriet reglementerede gallajakke, men med hvide knapper, samt de for pansertropperne (rytteriet) reglementerede gallabukser – et længe næret ønske om en særlig gallauniform for forsyningstropperne var hermed opfyldt – og under senere parader, større begivenheder m. v. sås den smukke uniform præsenteret med stolthed og glæde.

Prisniveauet i midten af 1950'erne afspejles gennem de regnskabsmæssige meddelelser om personellet's private indkøb af mundering m. v. ved Hærens Materielintendantur, som blev optaget i regimentsbefalingerne. Den 10. august 1954 kan man bl.a. læse følgende »katalogpriser«.

Snørestøvler	kr. 59,00
Uniform M/44.....	kr. 114,00
Felthue M/44.....	kr. 7,50
Slips.....	kr. 4,00
Uniform M/23 (kompl.).....	kr. 442,16
Skjorte	kr. 35,00
Bukserem	kr. 2,00
Handsker	kr. 18,50
Sko	kr. 38,00
Sokletter.....	kr. 3,50
Gallabukser.....	kr. 200,00
Gallajakke	kr. 398,00
Gallahue	kr. 37,30
Sabelrem m/ sølvgehæng (t/ gallabrug).....	kr. 45,00
Sabel m/ skede.....	kr. 150,00
Felttegn i guld (porte épée)	kr. 20,00

Omkring midten af 1950'erne påbegyndtes en forbedring af udrustningen til regimentets enheder. Således kan nævnes, at 19. oktober 1953 tilgik der regimentet maskinpistol M/49 samt geværgranat M/49, og 1. juli 1954 fik regimentet gevær M/50.

Materielmæssigt var regimentet – som andre regimenter – dog fortsat hårdt kørende, idet det ofte var vanskeligt at få inddækket selv påtrængende behov. 1. april 1954 måtte regimentet således se sig nødsaget til i en befaling at anføre: »På givne foranledning indskræpes, at det er forbudt at udlåne materiel til enheder eller personel uden for regimentet«.

Underafdelingssløjfer, udformet som smalle plastikstrimler, beregnet til at skyde ind over uniformens skulderstrop, indførtes i 1955, og med følgende betydning:

Regimentsstaben: Karmoisinrød.

1. Kompagni: Højrød.

2. Kompagni: Hvid.

3. Kompagni: Blå.

4. Kompagni: Gul.

Mandskab til gavntjeneste: uden sløjfer.

Størrelsen af evt. økonomisk vinding gennem en lovovertrædelse var dengang ikke umiddelbar aflæselig i den ikendte straf. Således kan nævnes, at i januar 1955 blev en menig straffet med vagtarrest i 10 dage for at have tilvendt sig en frit fremliggende olieflaske og et hjelmnet til en samlet værdi af kr. 3,30 samt et spisebestik til en værdi af kr. 8,00 – sagen havde forud været behandlet af auditøren.

1956–58

Den materielmæssige situation ved regimentet var fortsat vanskelig, og den 31. januar 1956 stod der følgende at læse i regimentsbefalingen: »Da der for tiden ikke tilgår regimentet nye leveringer af regnslag, og da regimentets beholdninger er så små, at den dag, da der ikke mere vil kunne udleveres regnslag, er meget nær, henstiller regimentet på given foranledning, at brug af regnslag under eksercits, felttjeneste m. v. indskrænkes mest muligt«. – Dette blev i maj måned 1956 fulgt op i en regimentsbefaling således: »Med virkning fra 15. maj 1956 og indtil videre bestemmer regimentet følgende: Nye støvler må bruges således: 1) Hver onsdag, 2) Til længere marchture, 3) Når gamle støvler er til reparation, 4) Til evt. udgangsbrug. Gamle støvler anvendes i alle andre tilfælde.«

Regimentets motorkommission måtte jævnligt foretage rejser for at foretage eftersyn af de udstationerede køretøjer – i perioden 17.-19. december 1956 – udførtes således eftersyn ved udlånte køretøjer i Kolding, Aabenraa, Søgaard, Padborg, Oksbøl, Nymindesgab, Borris, Karup og Viborg – det var et gennemsnit på tre byer pr. dag...

At motortjenesten ofte gav anledning til særlige indskærpelser og forholdsregler afspejles gennem en regimentsbefaling fra januar 1957, som anfører: »... forsvarsministeriet bestemmer desuden, at al prøve- og tilkørsel af nye og hovedreparerede motorkøretøjer indtil videre kun må foregå i tjenestetiden og uden forbindelse med private formål. Det forudsættes herved, at denne kørsel underkastes samme kontrol som anden kørsel iøvrigt, samt at den i videst muligt omfang udnyttes som nyttekørsel.«

Den 15. marts 1957 oprettedes regimentets regnskabskontor i Padborglejren. Kontoret skulle – direkte under regnskabsføreren i Aarhus – varetage de løbende regnskabsforretninger ved 3. og 4. Trainafdeling i Padborglejren.

Den 29. april 1957 tildeltes regimentets befalingsmænd af linien og reserven fast stamnummer i tilslutning til en kundgørelse herom.

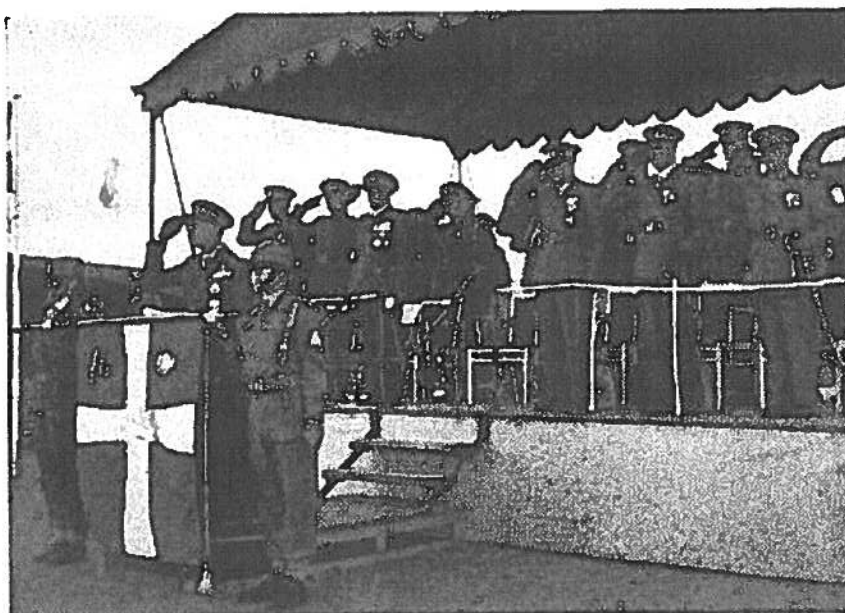
Generalinspektøren for Forsyningstropperne – generalmajor E. H. Joest – tilskrev den 29. maj 1957 regimentet, afdelinger m. fl. således: »Ved min fratrædelse af stillingen som generalinspektør og chef for Forsyningstropperne ønsker jeg gerne at bringe våbnets tjenstgørende personel min dybtføjte tak for loyalt og nidkært arbejde gennem våbnets opbygningsperiode, et arbejde, som har været afgørende for

våbnets trivsel. Samtidig ønsker jeg lykke og fremgang«. Signeret Joest. Som tilføjele anførtes: »Oplæses for mandskabet under våben«.

Foranlediget af de mange høreskader, opstået især som følge af skydning, indførtes i 1957 ørebeskyttere. Disse var små plastikpropper – i forskellige grundstørrelser, angivet gennem farven – som udleveredes til ejendom til såvel befalingsmænd som menige.

Specialuddannelsen af våbnets enheder havde siden starten fundet sted på grundlag af foreløbige bestemmelser m. v. udsendt af generalinspektøren – det første trykte våben-reglement forelå den 20. maj 1958, nemlig »Reglement for Transportkompagni«.

10. juni 1958 modtog regimentet sin fane. Fanedugen bærer i midten Frederik IX's kronede monogram. I fanedugens øverste, venstre felt er i guld anført regimentsmærket; i nederste venstre felt er i guld skrevet »JYDSKE TRAIN REGIMENT«. I fanestangens top er i gennembrudt messing Chr. IX's navnetræk.

Fra regimentets fanemodtagelse 10. juni 1958

Faneoverrækkelsen fandt sted i Padborglejren ved en storstilet regimentsparade. Hans Højhed Prins Viggo indviede fanen som repræsentant for Hans Majestæt Kongen og slog Kongesømmet i fanens stang. Chefen for Vestre Landsdelskommando – generalmajor T. K. Thygesen – slog 2. søm i stangen, og chefen for 2. Division – generalmajor E. A. Hoffman – slog 3. og sidste søm i fanens stang, hvorpå fanen blev overdraget chefen for Jydske Trainregiment, oberst O. Stenkov.

FANEBÆRERBEFALINGEN

givet af oberst O. Stenkov
ved Jydske Trainregiments faneindvielse
den 10. juni 1958

JEG BETROR DIG DENNE FANE, FORDI JEG VED, AT DU
ER EN GOD SOLDAT OG EN ÆRLIG DANSK MAND.

DU SKAL FØRE DEN, SOM DET SØMMER SIG EN TROFAST
KRIGER. DU SKAL VÆRNE DEN, SOM EN DANNEMAND
VÆRGER SIT DYRESTE KLENODIE.

UNDER MARCH OG PÅ VAGT, UNDER STORM OG I STRID
SKAL DU STÅ SOM ET MØNSTER FOR TAPRE SOLDATER.
INGENSINDE MÅ DU VIGE, ALDRIG MÅ DU GIVE ANLEDNING
TIL, AT NOGEN BLIVER MODLØSE OG FLYGTER.

DU SKAL VÆRNE DENNE FANE, SÅ LÆNGE DEN ER DIG
BETROET, OG SÅ LÆNGE DU LEVER OG ÅNDER.

1959-61

Uniform M/44 var ikke altid lige velsiddende selv om blusen blev presset med elegante folder i ryggen og langs ærmernes yderside – derfor var det almindeligt udbredt, at benklæderne, som førtes indstukket i støvlegamacherne, blev forsynet med en indvendig vægt i form af en cykelkæde eller et antal patroner, for derved at have en smuk facon – men, ak – den 20. februar 1959 meddeltes i en regimentsbefaling: »Idet der henvises til Hærbefaling nr. 5 af 1959 ... på grund af detonationsfaren er det således forbudt at anvende patroner som »buksevægt« nederst i benklæderne på feltuniformens bukser, når støvler og gamacher er anlagt ...«

Jydske Trainregiments Trompeter- og Tambourkorps – i daglig tale benævnt »TT-korpset« – stiftedes den 26. juni 1960. Om korpsets første virksomhed skal citeres et uddrag af et i 1962 i »Jydske Meddelelser« optaget indlæg: »Øvelserne begyndt den 3. august 1960, og det lød ingenlunde rart, og vakte i regimentets befalingsmandskorps påfaldende ringe glæde. Nu var det heller ikke nogen let opgave at gøre en lille snes absolut musikkyndige unge mænd duelige – eller blot tålelige – feltspille-mænd, når de hovedsagelig arbejdede i regimentets dækningsstyrke ... fra 6. regiment i Odense modtog regimentet en smuk gave, en lille hingst, en pony, just egnet til at spænde for kærren med kedelpaukerne. Ved omgang med trompeter og pauker er dens sind mildnet mærkbart i tiden, der nu fulgte, og den blev alles yngling ... siden ændredes holdningen over for Trompeter- og Tambourkorpset, som efterhånden var blevet velspillende og præsentabelt – man erkendte, at korpset var agtelse værd ...«

I november 1960 indførtes »Bestemmelser for fribefordring og delvis fribefordring af daglønnet personel m. fl.« og samtidig tilstilledes afdelinger m. fl. billetter til 5 kr.-rejser.

Den 1. juni nedsattes arbejdstiden på regimentets magasiner fra 208 timer til 195 timer pr. måned ... en arbejdstid som mange i dag nok vil stå uforstående overfor.

Ønsket om en samling af regimentsstaben og regimentets enheder på én fælles kaserne begyndte nu at blive realiseret. Den 26. juni 1961 afsendtes et forkommando

fra regimentets depotkompagni – som lå i Aarhus – til Hvorup Kaserne for at overtage belægningsområde m. v. til brug for kompagniet selv, som ifølge en skrivelse fra Vestre Landsdelskommando skulle forlægges til Hvorup Kaserne inden udgangen af juni 1961. – Vestre Landsdelskommando havde iøvrigt tillige bestemt, at Jyske Trænregiment skulle forlægges som sådan til Hvorup Kaserne omkring den 1. december 1961; dette gennemførtes således, at dele af regimentet allerede den 30. november 1961 kl. 10.00 kunne deltage i den første parade på Hvorup Kaserne; oberstløjtnant A. V. B. Pedersen, chefen for 5. trænafdeling, repræsenterede regimentet ved paraden, hvori deltog regimentets depotkompagni og dele af 3. Militærpolitikompagni udover Jyske Luftværnsregiment, som var den afleverende myndighed for kasernen.

Den resterende del af Jyske Trænregiment blev for størstedelens vedkommende forlagt fra Padborglejren til Hvorup Kaserne pr. jernbane. Man ankom til den ny kaserne således:

den 1. december 1961: Regimentsstab og stab/5. Trænafdeling.

den 5. december 1961: 3. Trænafdeling (rekrutstyrken).

den 8. december 1961: 4. Trænafdeling.

den 12. december 1961: 7. Feltambulance.

Efter indbydelse fra Aalborg og Sundby-Hvorup Kommuner deltog regimentets styrker herpå i en ekskursion til Aalborg og omegn i dagene 7.–12. december, idet hver enhed deltog den dag, det passede bedst ind i dens uddannelse. Ekskursionen varede fra kl. 13.00–17.15 den pågældende dag – turistchefen gav sædvanligvis en kort indledning på kasernen, hvorefter rundturen foregik i civile busser. Regimentet følte sig herigennem straks vel modtaget, og der skabtes samtidig en gensidig goodwill til gavn for det fremtidige arbejde i garsisonen.

Den 24. december 1961 holdtes julegudstjeneste i Hvorup Kirke. Styrkerne førtes til kirken. Tilsvarende holdtes nytårgudstjeneste den 31. december kl. 16.00. Deltagere i de nævnte gudstjenester var den hjemmeværende styrke, idet mandskabet var inddelt i et juleorlovshold og nytårsorlovshold.

1962–64

15. maj 1962 fastsatte regimentet, at nattegnshavendes hjemkomst til kasernen skulle kontrolleres ved kompagniernes foranstaltning; tilbagemelding i vagten skulle derfor ikke mere finde sted. Dog skulle kasernevagten efter særlig ordre fra kasernekommandanten foretage kontrol af de efter kl. 22.00 indpasserede ...

Også i 1962 fandtes det påkrævet jævnligt at indskærpe påklædningsbestemmelserne. Fra en regimentsbefaling skal således citeres: »Det pålægges afdelinger og kompagnier at indskærpe Jyske Trænregiments påklædningsbestemmelser over for mandskabet, idet der ved underholdningsarrangementet 8. maj 1962 aften blev konstateret adskillige tilfælde af ukorrekt påklædning (gummifodtøj, uldne trøjer, snavse og upressede uniformer m. v.)«.

Regimentet satte den 1. oktober 1962 følgende bestemmelser i kraft: »I forbindelse med almindelig lørdag-søndagsorlov må aftrædning normalt ikke finde sted før lørdag kl. 13.30. Det skal dog tilstræbes, at alle mindst én gang om måneden kan tilbringe 24 timer i hjemmet«.

I forbindelse med regimentets 11-års fødselsdag den 1. november 1962 blev grunden lagt til »Regimentets Sølvtoj«, idet man ved denne lejlighed begyndte en særlig tradition med gaver til regimentet i form af sølvbestik, med giverens navn og årstal for gaven indgraveret. Samme dag – den 1. november 1962 – udsendtes også det første nummer af bladet »Jydske Meddelelser«, hvis formål bl. a. er at være binde-middel mellem regimentet, dets befalingsmænd og mandskab – såvel tjenstgørende som hjemsendte. Dette første nummer af bladet går i sine indlæg tidsmæssigt tilbage til 1961.

1. april 1963 indførtes, at vask af undermundering skulle gennemføres ved pågældende underafdelingers foranstaltning (under anvendelse af civile vaskerier), og våbenmestre samt kommandobefalingsmænd indkaldtes i denne anledning til særlig instruktion – herefter var der ikke længere behov for »vaskepakker« fra mor eller kæresten derhjemme.

»Jyske Trænregiments Idrætsforening« stiftedes den 14. juni 1963.

Det meddeltes 20. juni 1963, at løn til månedslønnet personel fremtidigt skulle udbetales 6 hverdage før forfaldsdagen – første gang den 25. juni, hvor juli-lønnen udbetaltes. Denne ordning skulle bl. a. medføre mindre kø på indbetalingsposthusene.

Gennem samarbejdet med Aalborg kommune kunne garnisonskommandanten jævnligt tilbyde billige lejligheder til militært personel, som ofte stod i en vanskelig situation efter en befalet flytning. Således anførtes i en garnisonsbefaling af august 1963: »En 2-værelses lejlighed med kammer, beliggende . . . , er ledig fra SEP 1963. Indskud 1145,- kr. Månedlige leje 193,- kr. + a conto varme 45,- kr. pr. måned. Evt. ansøgninger imødeses senest . . .«

I anledning af regimentets fødselsdag den 1. november 1963 meddeltes ifølge befaling nattegn til alle enheder indtil kl. 01.00.

Ved regimentets posthus indførtes 20. november 1963 frankoafstemplingsmaskine til erstatning for påklæbede frimærker. Måske var det nok en praktisk og rationel fornyelse, men den hilstes dog næppe særligt velkommen af de formentlig ikke få filatelistisk interesserede modtagere af regimentets post.

I sin nytårstale sagde chefen for regimentet i januar 1964 bl. a.: »Det, der for Jyske Trænregiment har været den altoverskyggende begivenhed i det nu svundne år 1963, har været udsendelsen af et nyt organisationsskema for trænafdelingen med alle de heraf affødte ændringer i uddannelse og tjenesteomgang. Efter disse ændringer råder man nu over trænafdelinger, der er afpasset til de brigader, der blev indført med Forsvarsloven af 1960 . . .«

15. januar 1964 åbnede – under stor festivitas – kasernens »Mælke-pop« i fritidsområdet. Herfra solgtes milk-shakes og diverse isanretninger. Navnet ændredes allerede 25. januar samme år til »MIL-POP«. Der var – ikke mindst i starten – stor søgning hertil. Der installeredes grammofoanlæg, og de, der havde tjeneste som »PLADE-PILOTER«, fik denne tjeneste modregnet for beredskabsvagt.

Fysikken hos trænsoldaterne af 1964 var der ikke noget i vejen med. Således gennemførte menig Hansen ved 4. Trænafdelings 2. Kompagni den 25. november en marchtur på 504 km indenfor 120 timer, hvorved han slog den eksisterende rekord på 488 km.

1965-67

Regimentschefen sagde i sin nytårstale i januar 1965 »... året 1964 er forløbet som et roligt år her ved regimentet. Vi har fået 14 måneders tjenestetid og skal derfor nu på 2 måneder mindre søge at give vore soldater en lige så god eller helst bedre uddannelse ...«

»5-kr. billetterne« afskaffedes den 1. april 1965, og i stedet indførtes »Rejsehjemmel til fribefordring for daglønnet personel«. Herved fik de værnepligtige mulighed for at rejse lige så langt og lige så tit de ønskede det med DSB og visse særligt udpegede buslinier, og der skabtes dermed en større lighed mellem nærtboende og fjernboende værnepligtige.

Gennem opdragelses- og uddannelsessystemet er forsvarets personel skolet til at løse pålagte opgaver uden skelen til traditionelle og sædvanlige fremgangsmåder – dette fremgår f. eks. af en regimentsbefaling udstedt i juni 1965: »... det pålægges afdelingerne at foranstalte, at den ved roelugning m. v. tabtgående uddannelse indhentes inden 1. august 1965 ...« (overarbejde var ikke noget man talte om).

I slutningen af året 1965 afholdtes forsøg med morgentegn – det betød, at mandskabet – bortset fra rekrutterne – uden særlig tilladelse kunne forlade tjenestestedet efter tjenestetids ophør og først vende tilbage til kasernen, når det passede den pågældende, dog senest så betids, at han kunne være klar på stuen i befalet påklædning til normal tjenestetids begyndelse. Derudover omfattede forsøget, at mandskabet måtte medbringe deres civile tøj og bære det uden for tjenestetiden, såvel på kasernen som udenfor denne. – Forsøget sluttede i marts 1966, og rapport herom fremsendtes til »Klima-udvalget«. Forsøget viste sig at være faldet positivt ud – mandskabet var ikke, som nogle frygtede, uoplagte og trætte til den kommende dags strabadser. Forsøgsordningen fik derfor lov til at fortsætte som en midlertidig ordning indtil 1973, hvor den af forsvarsministeriet blev gennemført som en permanent bestemmelse.

Chefen for Hærens nytårshilsen 1. januar 1966 indeholdt bl. a. følgende: »Hærens økonomiske situation er i fortsat bedring. Med den netop afsluttede regulering af personelstyrken er vi kommet nærmere en rimelig balance mellem personeludgifter og materieludgifter end tidligere ... det forløbne år har vist væsentlige fremskridt for såvel nyt byggeri som øvelsespladser. Også på materielsiden tegner billedet sig lidt lysere ...«

Begrebet »personelpleje« var nu også kommet i focus. Som er reelt forsøg på at bedre personellet muligheder for at tilkendegive ønsker om uddannelse, anvendelse og oplysninger iøvrigt, indførtes fra 1. april 1966 blanketten »Ønsker om fremtidig anvendelse m. v.« for alt officerspersonel. De i blanketten anførte oplysninger havde herpå til formål at virke som vejledning for beordrende myndigheder. Hvorvidt anførte ønsker m. v. kunne efterkommes, afhang naturligvis fortsat af behov, den pågældendes kvalifikationer og uddannelse m. v.

Chefen for Hærens nytårshilsen i januar 1967 bar ikke helt så optimistisk et præg som året forud: »Året 1966 bragte ikke den stabilitet i arbejdet, vi kunne ønske os, bl. a. på grund af genindkaldelsernes bortfald, nedsættelse af tjenestetiden m. v. ...«

I løbet af januar 1967 meddelte regimentet, at det var under overvejelse at oprette et »Trænmuseum«. En indsamling af klenodier og andre genstande iværksattes med det resultat, at museet blev en realitet senere hen på året.

Vinteren 1967 var meget hård og barsk i det nordjyske område, ikke mindst den 30. januar, hvor der rasede en voldsom snestorm, som gjorde al normal landevejstrafik umulig. Regimentet gav derfor i stor udstrækning assistance til de civile myndigheder – bl. a. transport af en fødende kvinde samt regulær snerydning. Politimesteren i Aalborg takkede regimentet i et brev den 7. februar 1967: »Under snestormen mandag den 30. januar d. å., hvor mange køretøjer kørte fast i snedriverne på Hobrovej i Skalborg, modtog politiet en beredvillig og fortrinlig hjælp fra Hvorup Kaserne, der sendte to RLW-vogne bemandede med ialt 30 mand med skovle. For denne meget værdifulde bistand til rydningsarbejdet skal jeg bede regimentet bringe min bedste tak til det i aktionen deltagende mandskab og dets førere«.

Den allerede i 1952 indførte gavtjenesteordning, ifølge hvilken en del af det værnepligtige mandskab i en periode (op til 6 måneder) – efter afslutning af rekrutuddannelsen – skulle forrette arbejdstjeneste ved forskellige regimenter og myndigheder i Jylland-Fyn området, bragtes endeligt til ophør i 1966 – helt nøjagtigt den 27. maj. Denne ændring føltes som et meget positivt bidrag til regimentets selvrespekt.

En voksende omsorg for befalingsmændenes fysiske duelighed og træningstilstand afspejlede sig i de af Vestre Landsdelskommande udgivne bestemmelser for pligtig deltagelse – for befalingsmænd under 35 år – i halvårlige 4-km terrænløb; det første løb af denne art afvikledes 20.-21. juni 1967.

Som et led i højnelsen af trafiksikkerheden indførtes i august 1967 »refleksbind« til bæring på støvlen under øvelser m. v. i mørke.

Kasernens kantine blev drevet med en stor omsætning og havde som følge heraf råd til at gøre lidt reklame for sig selv, bl. a. gennem sit årlige julelotteri – hovedgevinsten i 1967 var en rejse til Mallorca – og den heldige vinder kunne tillige påregne den fornødne tjenestefrihed i forbindelse med rejsen. Gennem en notits i regimentsbefalingen den 14. december 1967 blev menig Olsen ved garnisonskompagniet anmodet om snarest at henvende sig til kantinen, idet han var blevet udtrukket som vinder af hovedgevinsten ...

1968–70

»Det forløbne år har været præget af betydelige ændringer i hærens øverste ledelse og arbejdet med opstilling af enheder i overensstemmelse med Troppeplan 70 på grundlag af de beslutninger, der blev truffet i 1966 ...« sagde Chefen for Hæren i sit nytårsbudskab i januar 1968.

Nye bestemmelser vedrørende samarbejdsregler i forsvaret trådte i kraft den 1. januar 1968. Bestemmelserne er nedfældet i en lov, som præciserer, hvorledes samarbejdsreglerne skal praktiseres. Loven medførte bl. a. etablering af »Talsmandsudvalg« på kompagniplan og »Kontaktudvalg« på regimentsplan. Formålet med samarbejdsordningen var at fremme trivselen, styrke fællesskabet og øge forsvarets effektivitet.

Gennemførelsen af samarbejdsloven medførte også, at de valgte, lokale talsmænd skulle gennemgå et kursus på lokalt plan for derved at blive bedre egnet til at bestride den pågældende tillidspost. Således afholdtes det første »Lokalt Talsmandskursus« i perioden 6.-9. maj 1968 med deltagelse af alle nyvalgte talsmænd ved rekrutkompagnierne samt nyvalgte talsmænd af ældre hold.

Ved en skrivelse af december 1968 fastsatte Hærkommandoen bestemmelser for ændring af de i 1957 indførte stamnumre til de nu også blandt civile borgere anvendte personnumre (CPR-numre).

I sin nytårshilsen januar 1969 sagde Chefen for Hæren bl. a. »... 1968 blev også et år med kimen til yderligere betydende ændringer. Tre lovudkast vedrørende forsvaret er i årets sidste måneder blevet forelagt Folketinget, de værnepligtiges tjenestetid er taget op til fornyet vurdering, og hærens uddannelsesvilkår vil blive gjort til genstand for behandling ... I 1969 vil Troppeplan 70 fortsat danne grundlag for hærens virksomhed ...« – og regimentschefen sagde i sin nytårstale: »... det, der først og fremmest har præget 1968, er vel nok oprettelsen af den nye 4. Trænbataljon, nyopstilling af 5. Trænbataljon i dækningsstyrken og aktivering af 3. Trænafdeling som rekrutskole til varetagelse af hele regimentets rekrutuddannelse. Udvidelsen medførte, at der måtte ske indkvartering på Nørre Uttrup Kaserne af to sanitetskompagnier ...«

Den af Hærkommandoen givne bestemmelse om, at menige af forsyningstropene tiltales med bynavn, gennemførtes fra indkaldelseshold februar-1969.

Den påbegyndte rationalisering i forsvaret – for at spare såvel penge som mandskab – gav sig udslag i, at skildvagten ved kasernens hovedindgang i 1969 blev erstattet af et trafiklys, der styredes fra vagtbygningen.

11. marts 1969 holdtes en særlig parade i anledning af Hans Majestæts Kong Frederiks IX's 70-års dag.

Den i tiden positive holdning til mandskabets ønsker om større frihed medførte, at der indførtes visse ændringer i fredsberedskabet, bl. a. bortfaldt kontrolappeller for mandskab i beredskab fra 14. maj 1969.

I 1969 påbegyndtes en modernisering af Hvorup Kasernes bygninger, blandt andet ved at ændre stuernes belægning fra 20 til 10 mand og samtidig indrette dem med læselamper, borde og stole; desuden blev der på alle vaskerum indlagt varmt vand. Personellet i de moderniserede bygninger fik også udleveret dyner og hovedpuder til erstatning for de hidtil anvendte kasernetæpper. Den nævnte ændring af belægningsstuerne er endnu ikke fuldt tilendebragt.

Den 1. maj 1969 oprettedes Værkstedsskolen/Jyske Trænregiment på Rørdal. Værkstedsskolen er administrativt underlagt regimentet, medens den fagligt er under Hærens Materielkommando. Skolen har til formål at gennemføre en del af den lærlingeuddannelse til motormekaniker, som stampersonellet gennem kontrakt har mulighed for at opnå. Værkstedsskolen har herudover til opgave at udføre større reparationer og genopbygge motormateriel samt udføre komponentreparationer for såvel Nordjyske som Sjællandske Parkområde.

Navnemærker på uniformen indførtes – for såvel befalingsmænd som menige – fra 16. december 1968. Mærkerne er aftagelige og fremstillet i plastmateriale.

Skæringsdagen for den nye personellovs ikrafttræden var 1. januar 1970. Hermed blev fast personel opdelt i officerer af A- og B-linien samt officerer af reserven. Følgende grader ændrede samtidig betegnelse: Overfenrik af specialgruppen til løjtnant, fenrik af specialgruppen til sekondløjtnant og løjtnant af reserven til sekondløjtnant af reserven. For øvrige grader af B-officerer bortfaldt betegnelsen »af specialgruppen«.

Den 30. juni 1970 måtte soldaterklubben »Trekanten« i Aalborg lukke. Soldaternes efterhånden indskrænkede besøg kunne nu ikke længere holde den gamle garnisonssoldaterklub i live. »Trekanten« lå på hjørnet af Bispensgade og Vesterå – på 1. sal. Den var forbeholdt soldater, der kunne tage pårørende og gæster med i klubbens lokaler. Foreningen »Dannevirke« påtog sig nominelt ansvaret for klubben, der dog skulle have en særlig bestyrelse, hvor cheferne for garnisonens to regimenters samt chefen for flyvestation Aalborg var faste medlemmer. Klubben begyndte sit virke i 1955 og virkede side om side med garnisonsområdet's egentlige soldaterhjem. Klubben havde iøvrigt spiritusbevilling, og der var lejlighed til såvel at spise som at danse.

1971-73

Chefen for Forsvarskommandoen havde i sit nytårsbudskab januar 1971 bl. a. følgende oplysning: »... den i juni 1969 vedtagne lov om forsvarets organisation medførte etablering fra 1. januar 1970 af Forsvarskommandoen ...«

Ved skrivelse af marts 1971 meddelte Chefen for hæren, at Hans Majestæt Kongen den 25. november 1970 havde godkendt den foreslåede model til selskabsuniform. Den indførtes herefter som en tilladt, men ikke pligtig uniform for alle befalingsmænd i hæren uanset grad.

Den 16. april 1971 udsendtes en ny norm for feltkogegrej, som medførte bl. a. anvendelse af flaskegas til opvarmning. Gasflasker – af civil type og farve – tilgik dog først senere.

I anledning af årsskiftet 1971/72 udtalte Chefen for Forsvarskommandoen bl. a.: »... i løbet af 1971 har forsvaret mærket følgerne af væsentlige afgørelser ... der kan bl. a., som også i flere tidligere år, nævnes budgetreduktioner for indeværende og næste finansår, tilbageholdenhed med anskaffelse af visse våbensystemer efter den hidtidige militære planlægning, omlægning af mandskabets bospisningsforhold, forsøgsvis indførelse af lørdagsfrihed m. v.. Dette har dels ikke kunnet være opmuntrende, dels kunnet virke noget komplicerende og belastende for det faste personel, som ansvaret for forsvarets udvikling og daglige tjeneste hviler på ... Jeg er klar over, at her ved årsskiftet 1971/72 må det mest fremtrædende spørgsmål for forsvarets faste personel være den usikkerhed om forsvarets fremtid, som det forelagte lovforslag om en drastisk nyvurdering af forsvaret må medføre ...«

Hans Majestæt Kong Frederik IX afgik ved døden i januar 1972. Landet sørgede oprigtigt over den afholdte konges bortgang. Fra regimentet indgik to officerer i vagten omkring kongens katafalk.

Det politiske forsvarsforlig var i styrkemæssig henseende ikke helt i overensstemmelse med de faktiske forhold, og der blev derfor givet en udvidet adgang til førtidspensionering. Regimentet anførte i sin befaling, at ansøgninger herom skulle være fremme senest den 15. september 1971...

Den nedsatte tjenestetid og den dårligere økonomi for forsvaret samt den tilsyneladende dalende interesse for tambourkorps og militær musik iøvrigt medførte, at forsvarsministeriet den 1. september 1972 bestemte, at der i tjenestetiden maksimalt måtte anvendes 8 timer pr. måned til musikindøvelse i de ved landets regimenters opstillede tambourkorps. Denne bestemmelse ramte Jyske Trænregimentets Trompeter-

og Tambourkorps føleligt – korpsets repertoire måtte nedskæres væsentligt, og det høje musikalske stade kunne kun med nød og næppe opretholdes.

Den 21. september 1972 modtog regimentets chefer en orientering vedrørende »Holdningsmålinger i forsvaret«. Målinger af den enkelte soldats indstilling til forsvaret og værdien af den uddannelse han modtog skulle fremover behandles statistisk og tilgå de respektive underafdelinger direkte fra Militærpsykologisk Tjeneste. Systemet skulle snarest indføres i forsvaret, og forventningerne hertil var positive. Målingen udførtes på grundlag af særlige spørgeskemaer, som udfyldtes ved de pågældende underafdelinger, og skemaerne skulle herpå sendes til Militærpsykologisk Tjeneste til behandling.

Forsvarets økonomi var belastet hårdt. Regimentet måtte således i december 1972 meddele i en befaling: »... I anledning af reduktion af de til kommandantskabet anviste rådighedsbeløb i indeværende finansår ... indskræpes og beordres ... spareforanstaltninger vedr. brug af lys, varme, vand og rengøringsmidler ... således ...«

Ved årsskiftet 1972/73 indledte forsvarschefen sit nytårsbudskab således: »1972 har været et år præget af vanskeligheder for forsvaret og vel især på grund af de igangsatte budgetreduktioner ...«

I januar 1973 gav regimentschefen en orientering om »Et foreliggende skitseudkast til nyordning af hæren«; denne orientering overværedes af regimentets befalingsmænd.

Ved skrivelse af februar 1973 meddelte forsvarschefen bl. a.: »Efter at der er opnået forlig om det af forsvarsministeren fremlagte udkast af 14. februar 1973 til en fremtidig forsvarsordning har Forsvarsrådets militære medlemmer fremsat følgende udtalelse: Det må med tilfredshed konstateres, at der har kunnet opnås bred politisk enighed om fastholden af de styrkemål, der er indeholdt i værnschefsskitserne ...«

Den nye hærstruktur forventedes ifølge skrivelse fra Chefen for Hæren i princippet gennemført ultimo 1975.

Rationaliseringen gik som en stormvind over forsvaret. Fra 1. februar 1973 skulle cafeteriavirksomheden på Hvorup Kaserne forsøgsvis drives som en filial af cafeteriet på Nørre Uttrup Kaserne. Dette medførte, at al mad – også de varme retter – skulle tilberedes på Nørre Uttrup Kaserne og herpå motortransporteres i specialbeholdere til cafeteriet på Hvorup Kaserne.

Samtidig med rationaliseringen fortsatte »civiliseringen« af det militære system. Ved rekrutenhederne indførtes således lørdagsfrihed hver anden lørdag, og fra den 11. april 1973 holdt kontorer, depoter, værksteder m. v. lukket hver lørdag.

Det meddeltes i april 1973, at den midlertidige ordning, hvorefter majorer af A-linien, der har en aldersgrænse på 52 år, efter ansøgning kan afskediges med pension efter det fyldte 47. år, under forudsætning af, at de indtræder i reserven, er gældende indtil videre.

1. april 1973 bortfaldt »civilundervisningen« for det værnepligtige mandskab – den nedsatte tjenestetid havde bortelimineret grundlaget for denne særlige undervisning.

Som led i en centralregistrering af de militære motorkøretøjer forsvandt pr. 1. maj 1973 de hidtil anvendte røde nummerplader, der viste regimentstilhørsforhold, og fremover skulle anvendes sorte nummerplader med krone og pågældende køretøjs løbenummer som registreringsnummer – nummerpladen følger således altid

køretøjet og har ingen forbindelse med den motorforvaltende myndighed som sådan.

Chefen for Hæren meddelte i februar 1973 tilladelse til, at hærens enheder måtte bære ærmemærker til kampuniformen – såvel divisions/brigademærke som afdelings/underafdelingsmærke, idet mærkerne dog skulle godkendes af respektive chefer og iøvrigt anskaffes for brugerens egen regning.

I februar 1973 oprettedes på grundlag af en skrivelse fra Chefen for Hæren et reserveofficersudvalg ved regimentet. Udvalget skulle bistå regimentet i planlægning og gennemførelse af de hjemkommanderede reserveofficerers videreuddannelse, og rådgive i spørgsmål om anvendelse af officerer af reserven. I udvalget indgår dels tjenstgørende officerer i regimentsstaben og dels hjemkommanderede reserveofficerer. Det indledende møde blev afholdt i slutningen af februar 1973, og udvalget har siden ved sin virksomhed bidraget væsentligt til at videreuddannelsen af regimentets reserveofficerer er blevet mere målrettet og effektiv.

Ved en skrivelse af 10. april 1973 meddelte Chefen for Hæren, at officerer og kontraktansatte befalingsmænd af sergentgruppen skulle have mulighed for at gennemføre konditræning inden for tjenestetiden i indtil 1 time ugentlig – og samtidig indførtes en halvårlig konditest, første gang i september 1973, bestående af en løbeprøve. I almindelighed var der vel ganske god tilfredshed med, at der nu i tjenestetiden kunne udføres konditræning som en del af befalingsmændenes faste pligter, men mange blev senere klar over, at det var så som så med denne »frihed« til træning i tjenestetiden – for de øvrige krav til den enkelte blev ikke samtidig mindsket – det indebar derfor, at befalingemændene kun i moderat omfang udnyttede denne træningsfrihed i tjenestetiden, idet flere fandt ud af, at de lige så godt kunne udføre egentlig tjeneste i tjenestetiden og konditræning i fritiden – i det lange løb ville det blive nøjagtig det samme. Den tidligere – i 1967 – af Vestre Landsdelskommando indførte bestemmelse om pligtig deltagelse i 4-km terrænløb var nu bortfaldet.

Den 4. juni 1973 etableredes »Samarbejdsudvalg for Jyske Trænregiment«. Udvalget nævnes ofte under betegnelsen »Cirkulæreudvalget«, idet det baserer sig på et i kundgørelse for forsvaret optaget cirkulære fra økonomi- og budgetministeriet om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner. Dette udvalg, som var et nyt skud på stammen af samarbejdsorganer, skulle sammensættes af en »ledelsesside« og »personaleside«, sidstnævnte repræsenterende forskellige faglige sammenslutninger og foreninger – i modsætning til talsmandsudvalg og kontaktudvalg afspejler cirkulæreudvalget således den faglige organisation og ikke den militære organisation.

Forvarsministeriets Rationaliseringsafdeling udsendte i juni 1973 et forslag til udflytnings- og garnisoneringsskitse for hæren. Formålet med skitsen var at skabe et fælles planlægningsgrundlag for så hurtigt som muligt at kunne tilgodese de krav til udflytning og garnisonering, der fremgik af Forsvarsloven af 1973. Af denne skitseplan fremgik bl. a. at Forsyningstropperne skulle have tjenestegrenscenteret placeret i Aalborg-området. Dette indebar, at såvel Forsyningstropperne Befalingsmandsskoler i Søgaardlejren som Militærpolitiskolen på Svanemøllens Kaserne i København skulle flyttes til Aalborg og her smelte sammen med Jyske Trænregiment til det nævnte tjenestegrenscenter. I samme skrivelse anførtes endvidere, at Sjællandske Trænregiment skulle omdannes til enhedscenter og placeres i Farum.

I juli 1973 holdtes ved regimentet orientering om »Rationaliseringsundersøgelse vedrørende hærens struktur«, og samme efterår deltog en repræsentant for regimentet i en række møder vedrørende »Den fremtidige organisation for Forsyningstrop-erne« – herunder bl. a. drøftelse af trænbataljonernes organisation ud fra et fra højere myndigheder udtrykt ønske om at fremme rationaliseringen ved at opbygge organisatoriske modul-systemer.

Forholdene for de værnepligtige forbedredes fortsat og forsvarsministeriet meddelte nu, at værnepligtige, der blev indkaldt inden 1. oktober 1973, skulle meddeles ferieorlov med 1 dag pr. måneds tjeneste udover 9 måneder – ministeriet ville senere vende tilbage til en omlægning af friheder i det hele taget.

Efteråret 1973 afskaffedes de særlige militære førerbeviser og fremover skulle alene benyttes de af de civile politimyndigheder udstedte førerbeviser. De særlige militære omskolinger til brugskøretøj blev bibeholdt.

I november 1973 gennemførte »Arbejdsgruppen vedrørende systemrationalisering af forswarets køreskolevirksomhed« – som arbejdede under Forsvarsministeriets Rationaliseringsafdeling – en kortlægning af bl. a. regimentets køreskole med henblik på senere udnyttelse af de herved indhøstede erfaringer.

I forbindelse med gennemførelsen af »Troppeplan 73« befalede regimentet, at 5. Trænbataljon pr. 21. december 1973 skulle overføres til »Hjemsendt supplement«, at 4. Trænbataljon skulle videreføres indtil 15. maj 1974 som »Aktiveret del af hjemsendt supplement« (indtil senere overførsel som »Hjemsendt supplement«) og at 7. Trænbataljon skulle begynde opbygning af »Hjemsendte supplement« fra 2. januar 1974 med de fra denne dato mødte rekrutter. For fuldstændighedens skyld skal anføres, at »Hjemsendte supplement« – som er anført som sådan i forsvarsloven – udgør en fuldt uddannet, hjemsendt styrke af værnepligtigt personel, samt tjenstgørende officerer m. fl., som på grundlag af særlige materieloplægninger m. v. og særlige forholdsregler vedrørende mødepligt henregnes til »Dækningsstyrken« – for hver af de tre nævnte trænbataljoner opstilledes et »Hjemsendt supplement« af trænbataljonsstørrelse.

1974-76

Forsvarschefens nytårshilsen ved årsskiftet 1973/74 var præget af de forgangne besværligheder og problemer: »... året har i meget høj grad været præget af det i foråret indgåede forsvarsforlig. Ved dette forlig blev der opnået bred politisk enighed om at fastholde de materielle styrkemål, der var indeholdt i værnschefernes skitser ... det lykkedes derimod ikke at bibeholde de personeltal, som forsaret anså for nødvendige, og omfattende personelreduktioner har fundet sted ...«

Tjenestetidens ændring medførte, at mandskab, der indkaldtes til regimentet i januar 1974 kun skulle have 9 måneders tjeneste ialt; det mandskab, der indkaldtes i midten af maj 1973 hjemsendtes dog i midten af maj 1974 og var således det sidste rekruthold med 12 måneders tjeneste ved regimentet. Fra 1. januar 1974 nedsattes til- lige den hidtidige tjenestetid for sergenter fra 21 måneder til 18 måneder.

1. april 1974 trådte den nye militære straffe- og retsplejelov i kraft. Herved bortfaldt såvel streng arrest og skærpet arrest – der iøvrigt i praksis alligevel ikke mere anvendtes – som kvarterarrest, og i stedet indførtes en mere udbredt anvendelse af

bøder og disciplinarmidler. Tillige blev mange militære forseelser »afkriminaliseret«. Virkningen af denne lov blev ikke overalt imødeset med lige stor forståelse for nødvendigheden af de gennemførte ændringer – mange chefer følte, at deres muligheder for en påkrævet håndhævelse af disciplinen var forringet væsentligt til skade for forsvarrets effektivitet såvel i fredstid som i krigstid. På nuværende tidspunkt er det for tidligt at bedømme resultaterne af den nye straffe- og retsplejelov – den medførte et kraftigt fald i såvel ikendte straffe som ikendte disciplinarmidler, hvilket var et af formålene med den – en senere tid må så dømme, om loven kom til at svare til de stillede forventninger.

Under modgang er det ofte således, at ønsket om at bevare traditionerne vågner med fornyet kraft og styrke – dette var muligvis også tilfældet, da det i februar 1974 meddeltes, at Vestre Landsdelskommando havde planer om at lade fremstille en LP-plade med jysk-fynsk militærmusik. Som repræsentant for trompeter- og tambourkorpserne stilledes regimentets TT-korps til rådighed for at demonstrere, hvorledes signalinstrumenter kunne anvendes som feltmusik. Den endelige indspilning fandt sted omkring 1. april 1974 på Det Jydske Musikkonservatorium i Aarhus.

Chefen for Hæren meddelte i september 1974, at de nye organisationsskemaer for trænbataljonen i brigaderamme skulle iværksættes. Fremover kom en fuldt enkadreret trænbataljon i brigaden til at bestå af bataljonsstab og stabsdeling, to forsyningskompagnier, et vedligeholdelseskompagni og et sanitetskompagni.

29. november 1974 meddeltes, at den ugentlige arbejdstid for visse tjenestemænd i forsvaret skulle nedsættes til 40 timer. Dette resulterede i, at den planlagte, normale arbejdsuge – hvor der ikke var øvelser m. v. – også for mandskabet i uddannelsesenhederne nedsattes til 40 timer om ugen.

Nytårsbudskabet januar 1975 fra Chefen for Forsvarskommandoen indeholdt bl.a.: »... For forsvaret har året været præget af forsvarsforligets gennemførelse ... Der har både været god tilgang til konstabelskolerne og god kontrakttegning blandt værnepligtige, og det er nu klart, at forligets stampersoneltal vil blive nået før det forudsete tidspunkt ... Der er i 1974 afsluttet kontrakt om store materielanskaffelser, som i den kommende tid vil sætte sit præg på forsvaret ...«

I februar 1975 gennemførte regimentets samarbejdsudvalg – »Cirkulæreudvalget« – et samarbejdsseminar af tre dages varighed på Forsvarets Kursusinstitution i Lynæs. Det samlede udvalg med såvel ledelses- som personalerepræsentanter deltog.

Rationaliseringen fortsatte også i 1975 – regnskabstjenesten for Jyske Trænregiment blev efter forsvarsministeriets bestemmelse ophævet med udgangen af maj måned, og regimentets regnskabsmæssige funktioner skulle fremover udføres af Dronningens Livregiment på Nørre Uttrup Kaserne – der bibeholdtes dog et filialkontor på Hvorup Kaserne til ekspedition og viderebringelse af regnskabsmæssige anliggender. Endvidere nedlagdes kasernebiblioteket, der havde været drevet under Centralbiblioteket for Nordjylland, og i stedet indførtes en ordning hvorefter en bogbus to gange om ugen aflagde besøg på kasernen, og herigennem varetog det hidtidige biblioteks bogudlån.

15. august etableredes Militærpolitiskolen på Nørre Uttrup Kaserne som selvstændig skole med henblik på integration med Jyske Trænregiment i Træncenter Hvorup pr. 1. januar 1976.

24. september gav en repræsentant for Chefen for Hæren en orientering vedrørende Central Køreskole Nordjylland. Det oplystes herunder, at den centrale køreskole, der foreløbig skulle dække behovet for køreuddannelse ved Jyske Trænregiment og Dronningens Livregiment, forventedes etableret i midten af november 1975 og således skulle kunne starte med de rekrutter, der blev indkaldt til Jyske Trænregiment 17. november. Den centrale køreskole forventedes at skulle indgå i Træncenter Hvorup, hvis organisation endnu ikke forelå godkendt. Ifølge en regimentsbefaling af 11. november etableredes Central Køreskole Nordjylland – underlagt Jyske Trænregiment – den 15. november 1975. Skolen skulle indledningsvis betjene Dronningens Livregiment, Jyske Trænregiment og i fornødent omfang Militærpolitiskolen. Endelig organisation eller øvrige bestemmelser vedrørende etablering af Træncenter Hvorup forelå endnu ikke.

1. januar 1976 oprettedes Jyske Trænregiment/Hærens Træn- og MP-skole (JTRR/HTMS) med de fra Jyske Trænregiment kommende elementer. Endvidere henlægdes Militærpolitiskolen under JTRR/HTMS, indtil 1. februar med uændret organisatoriske norm. Samtidig bestemtes, at Militærpolitiskolen integreredes i JTRR/HTMS fra 1. februar 1976 med de til kursusvirksomheden og tjenestegrensspecialevirksomheden på MP-området hørende elementer. Tillige fastsattes, at Forsyningstroppernes Befalingsmandsskoler skulle integreres i JTRR/HTMS fra 1. marts 1976, indledningsvis dog som et element i Søgaardlejren. Elementet påregnedes senest ultimo 1976 overflyttet til Aalborg-området og derpå fuldt integreret.

Forsvarschefens nytårshilsen ved årsskiftet 1975/76 oplyste bl. a.: »Inden for forsvaret har 1975 været præget af en fortsat målrettet ressourceplanlægning og ressourceanvendelse, som – baseret på forsvarsforligets konjunkturfaste budgetrammer – har bidraget til en fortsat afhjælpning af de udhulinger af forsvarets effektivitet og styrkemål, der fandt sted i årene op til forsvarsforligets ikrafttræden i 1973 ... jeg skal sluttelig udtale ønsket om, at man i folketinget under de igangværende forhandlinger om forlængelse af det nugældende forsvarsforlig udover den 1. april 1977 vil nå et godt resultat, der muliggør en fortsættelse af afhjælpningen af tidligere års udhulinger af forsvaret ...«

I perioden 15.-19. marts 1976 gennemførtes alarmeringsmønstring af de i hjemsendt supplement indgående dele af 4. Trænbataljon. Mønstringen omfattede opstilling og formering af bataljonen, forlægning til og deltagelse i en brigadeøvelse under 1. Jyske Brigade. Det mønstrede personel var hjemsendt ca. 9 måneder forud. Resultaterne af alarmeringsmønstringen blev vurderet som tilfredsstillende.

Tjenesten ved Det danske Kommando i Vesttyskland

Med opgave at sikre ro og orden deltog Danmark fra foråret 1947 i besættelsen af Vesttyskland. Styrken var på ca. 4000 mand, fik navnet Den danske Brigade og blev garnisoneret vest for Bremen i byerne Oldenburg, Varel, Aurich, Wilhelmshafen og Jever i det nordvestlige hjørne af den britiske zone.

I efteråret 1949 blev Den danske Brigade nedskåret til ca. 1000 mand og navnet blev ændret til Det danske Kommando (DDK), samtidig begyndte forlægningen til Itzehoe, hvor kommandoet var samlet i januar 1950.

Itzehoe ligger i Holsten ved floden Stör 100 km syd for den danske grænse og 60 km nord for Hamburg. Her mødes de ældgamle Hær- og Okseveje fra Viborg og Slesvig og fra Vestjylland over Ribe og Husum. Endvidere er byen en gammel dansk garnisonsby, som de danske soldater forlod i december 1863 for først igen at vende tilbage med DDK.

I løbet af sommeren 1952 blev Vesttyskland anerkendt som en selvstændig republik og den oprindelige opgave for DDK blev dermed ændret fra en besættelsesstyrke til en stående NATO-styrke.

I tiden 17. oktober 1952 til DDK's nedlæggelse i 1958 afgav Jyske Trænregiment en transportafdeling til dette. Organisation af transportdelingen var ikke som man normalt kendte den, men tilpasset DDK, der var en selvstændig enhed, som skulle kunne klare sig uden støtte udefra. Transportdelingen havde kompagnistatus, var direkte underlagt DDK og sammensat af:

- en feltambulance på ca. 70 mand med bl. a. 8 ambulancer og en hovedforbindepladsdeling,
- en transportdeling på ca. 80 mand med bl. a. 6 transportgrupper á 6 lastvogne og 2 autotankvogne hver på 2500 l. Som et kuriosum kan nævnes, at delingen havde en lastvogn indrettet til hestetransport. Den havde et forhøjet ruf, men ikke i hele ruffets længde, hvilket medførte, at den nærmest lignede en kamel på hjul. Herudover var den polstret med gamle madrasser og iøvrigt særdeles egnet til formålet.

Den normale tjeneste for et indkaldelseshold var 6 måneders rekrutuddannelse i Danmark, 6 måneders tjeneste ved DDK og, efter indførelsen af 16 måneders tjeneste, 4 måneders tjeneste i Danmark. Et enkelt hold var ved DDK i 12 måneder, dog havde den enkelte soldat mulighed for udskiftning efter 6 måneders forløb, hvilket kun blev benyttet af én menig.

Den enkelte oplevede tjenesten ved DDK som mere inciterende og mindre triviel end den hjemlige. Den var spækket med nye indtryk fra et fremmed land, en beslægtet men dog fremmedartet kultur, fælles øvelser med englænderne og indkvartering på samme kaserne som både infanteri, artilleri og pansertropper.

Den daglige uddannelse var som i Danmark, bortset fra at al uddannelses- og øvelsesvirksomhed skulle finde sted indenfor militære områder, der til gengæld også var så store, at de fuldt ud udfyldte behovet.

Sideløbende med den normale uddannelse havde transportdelingen visse faste afgivelser:

En transportgruppe daglig til DDK til al slags forefaldende kørsel, to autotankvogne og en ambulance i beredskab. Endvidere havde feltambulancen til opgave at passe og vedligeholde svømmebassinet, der var indrettet i kasernens branddam.

Delingen deltog i øvelser ledet af DDK og i alle øvelser afholdt af infanteribataljonen, idet en af delingens opgaver var at transportere infanteriet, der ikke selv

BORGARD BARRACKS i Itzehoe

havde transportkøretøjer. En transportgruppe kunne løfte et kompagni. Resten af delingen var som regel markeringsstyrke, ofte sammen med opklaringseskadronen.

I løbet af de 6 måneder ved DDK var transportdelingen normalt udlagt i et skydeterræn i en uge eller mere sammen med andre enheder fra DDK. Det var skydeterræner af en ukendt størrelse for en dansk soldat, hvor man nærmede sig kampforhold, idet restriktioner næppe eksisterede eller dog var meget små.

De hyppigst anvendte skydeterræner var PUTLOS ved Østersøkysten, OLDENBURG vest for Bremen, HOHNE på Lüneburger Heide og SENNELAGER ved Köln.

Til SENNELAGER og HOHNE, der var to meget store områder, blev styrken normalt jernbanetransporteret den ene vej og kørt ad landevej den anden. Enkelte af turene til SENNELAGER medførte bivuakering undervejs. Samtidig med opholdet i skydeterrænerne afholdtes udflugter til seværdige steder i omegnen. Ved SENNELAGER bl. a. Hermansdenkmal og Möhnedæmningen og i HOHNE bl. a. til den tidligere koncentrationslejr Bergen Belsen.

Livet i garnisonen var ikke udelukkende vagt og daglig øvelse. Fritiden var forbeholdt den enkeltes private interesser, og ved DDK var der mange tilbud, hvoraf bl. a. skal nævnes:

- Soldaterhjemmet med opgaver som i Danmark.
- Biblioteket med en bogbestand svarende til et normalt købstadsbibliotek.
- Kiosk hvor danske aviser og ugeblade kunne købes og tipskuponer indleveres.
- Biograf med fire ugentlige forestillinger og et nyt program to gange om ugen. Billetpris 50 og 75 øre.
- Frisørsalon, hvor man kunne blive klippet gratis en gang om måneden.
- Fotoshop, hvor film kunne fremkaldes og kopieres.
- Rejsekontor, der arrangerede rejser uden for DDK område.
- Underholdningssektion til støtte for enhedernes egne arrangementer.
- Socialrådgiver, der kunne træffes hver dag.
- Civilundervisning ved alle enheder.

Uden for kasernen lå klubberne, der var åbne daglig 1400-2200 og med musik 1800-2200. Her kunne købes øl og sodavand, kaffe og kager samt smørrebrød og små varme retter.

De menige havde klubben Holger Danske, for befalingsmænd af sergentgruppen fandtes klubben Kronborg og for officerer klubben Hamlet.

En gang om måneden blev der udleveret et øl- og kaffekort til hver enkelt, på hvilket man hver aften i udsalget kunne få en gratis kop kaffe og en øl. Kuponerne var dateret og kun gældende den samme dag. Endvidere udleveredes et tobakskort, hvorpå der månedligt meget billigt kunne købes 280 cigaretter, nogle pakker shagtabak og cigarer.

Ved DDK havde man særlige pengesedler, »Brigs« (brigadesedler). De fandtes i 5, 10, og 25 øres samt 1, 5, og 10 kr. sedler, og var den eneste form for penge, der kunne bruges indenfor kommandoet.

En gang i tjenestetiden blev der bevilget en orlov på 7 dage inkluderet rejsetid, hvor man kunne rejse hjem. Derudover kunne der kun i meget presserende tilfælde tildeles en kortvarig orlov.

25. marts 1958 blev DDK officielt nedlagt ved en afskedsparade, men de danske flag vejede fortsat over kasernen indtil 4. juli 1958. I dette tidsrum var et afviklingskommando fortsat på kasernen formeret i et stabskompagni, hvoraf transportdelingen udgjorde ca. 90% af styrken.

I afviklingsperioden transporterede delingen materiel og møbler af enhver art fra kasernen til de engelske garnisoner i Vesttyskland, idet alt var engelsk ejendom. Det var lange og krævende transporter, den enkelte blev pålagt.

I den sidste måned var der lejlighed til på nært hold at se tyske soldater og deres uddannelse, idet der var indkvarteret en tysk luftværnsbataljon på kasernen. Der var dog intet organiseret samkvem mellem de danske og tyske soldater.

Nået 1. juli 1958 var transporterne overstået og vognene læsset med alt det, de kunne rumme af materialer fra værkstederne, papir fra administrationsbygningen o. s. v. Hvad der ikke kunne medføres blev efterladt til tyskerne.

Den 4. juli 1958 var afskedens time kommet for de sidste danske soldater i Itzehoe. Ved en parade tidligt om morgenen blev det danske flag strøget og kasernen overdraget til den tyske kommandant. Det sidste danske flag, der vajede over kasernen i Itzehoe, blev givet til føreren for transportafdelingen, der efter hjemkomst overrakte det til Jyske Trænregiment, hvor det nu er ophængt i officersmessen.

Samme dag kørte transportdelingen over grænsen ved Kruså og et begivenhedsrigt kapitel i Jyske Trænregiments historie afsluttedes.

Og tilsidst en munter, sandfærdig historie:

Ved Det danske Kommando i Tyskland havde transportdelingen garagetjeneste. Hen over garagepladsen kom en mand med begge hænder dybt begravet i lommerne og uden hue på hovedet. Begge dele temmelig grove forseelser dengang. Da transportdelingens næstkommanderende ydermere havde fået det forkerte ben ud af sengen, var der rigtig lagt i kakkellovnen til synderen. Ballen var ikke under 5 minutter indtil næstkommanderende opdagede, at manden svarede: »Jawohl Herr Leutnant! Jawohl Herr Leutnant!« og dermed afslørede, at han var civil tysk mekaniker ansat på kommandoværkstedet. Men han fik hænderne op af lommen!!!

Regimentets personel i FN-tjeneste

Da De Forenede Nationer i 1956 for første gang oprettede en fredsbevarende styrke bestående af militære enheder fra flere lande, var ingen af de pågældende lande forberedt på en sådan opgave. Opstillingen af denne styrke i Mellemøsten (Gaza) åbenbarede også i høj grad de svagheder, som manglende planlægning medfører.

I juni 1959 henvendte Generalsekretæren for FN sig til bl. a. de medlemslande, som havde bidraget til styrken i Gaza, og anmodede om, at disse lande i deres militære planlægning tog hensyn til muligheden for at bidrage til en fredsbevarende styrke.

Forsvarsministrene fra Finland, Norge, Sverige og Danmark drøftede spørgsmålet flere gange. Resultatet blev en plan om opstilling af en skandinavisk styrke på ialt 4.880 mand, og ved folketingsbeslutning den 13. oktober 1964 blev DANSK FN-BEREDSKABSSTYRKE oprettet som en del af den fælles nordiske beredskabsstyrke.

Ved organisationen af den danske FN-styrke er taget hensyn til de opgaver styrken skal løse:

- at forhindre udbrud af væbnet konflikt mellem nationer, folkeslag eller politiske partier,
- at overvåge en våbenhvile,
- at støtte lovlige nationale myndigheders opretholdelse af lov og orden i en stat, og
- at forsvare og sikre FN-zoner eller områder, som er stillet under FN's kontrol.

Styrken opstilles af personel, der er hjemsendt, eller som står umiddelbart for at blive det. Det faste personel tilkommanderes, medens det øvrige antages på en 12-måneders kontrakt.

Jammu og Kashmir

Ved opdelingen af det indiske kejserrige i 1947 lykkedes det ikke at få fastlagt Jammu og Kashmirs tilhørsforhold mellem Indien og Pakistan. Der udbrød krig, sagen indbragtes for FN og det lykkedes i 1949 sikkerhedsrådet at få etableret en demarkationslinie mellem det indiske og pakistanske område.

Siden har et observatørkorps på 60 officerer fra flere lande overvåget, at begge parter overholder våbenstilstandsbetingelserne. Dette observatørkorps benævnes UNMOGIP (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan). Den første officer fra Jyske Trænregiment, der deltog i dette korps udsendtes 1. november 1958, og siden har regimentet haft yderligere 4 officerer udsendt til denne opgave.

Palæstina

Ved Israels oprettelse som selvstændig stat i 1948 udbrød der straks krig mellem den nye stat og de arabiske nabolande. Ved FN's indgriben lykkedes det at få etableret en våbenstilstand, mod at et særligt FN-observatørkorps påså, at våbenstilstandsbetingelserne blev overholdt af begge parter.

19. december 1965 udsendtes den første officer fra Jyske Trænregiment til UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization), som dette særlige korps

kom til at hedde, og officerer fra 16 lande deltager nu i overvågningen fra Golanbjergene i nord til Suez i syd. 7 officerer fra regimentet har deltaget.

Suez – Sinai – Gaza

Den ægyptiske præsident Nassers nationalisering af Suez-kanalen den 26. juli 1956 gav stødet til oprettelse af den første egentlige FN-styrke. Den 15. november 1956 landede de første tropper i Ægypten. Styrken blev kaldt UNEF (United Nations Emergency Force).

Den 11. april 1957 ankom de første 14 frivillige fra Jyske Trænregiment til Ægypten som deltagere i UNEF-styrken, de var alle menige.

Tilstedeværelsen af en fredsbevarende FN-styrke er afhængig af alle implicerede parter godkendelse. Da Ægypten derfor den 18. maj 1967 anmodede FN om at trække sine styrker tilbage, måtte Generalsekretæren derfor foranledige dette gjort, og hermed var den første UNEF-aktion endt.

På dette tidspunkt havde Jyske Trænregiment bidraget til denne styrke med 1 officer, 61 øvrige befalingsmænd og 191 menige.

Zaire

Zaire er en tidligere belgisk koloni, der i juli 1960 blev selvstændig under navnet Den Demokratiske Republik Congo. Den første tid efter landet blev selvstændigt herskede forvirring, frygt og uro. Den congolesiske regering anmodede derfor FN om militær hjælp for at beskytte landet mod angreb udefra samt om civil ekspertbistand til oplæring af landets egne indbyggere således, at man kunne betjene de af belgierne efterladte installationer.

Dette førte til oprettelse af ONUC (Organisation des Nations Unies au Congo), og med det første hold af FN-soldater, der landede i Congo 15. august 1960, var fem militærpolitikorporaler fra Jyske Trænregiment. Da operationen sluttede 30. juni 1964 havde regimentet ialt deltaget i denne styrke med 27 officerer, 121 befalingsmænd af sergentgruppen og 61 frivillige menige.

Af dette antal skal særlig bemærkes de 61 frivillige menige, der på tidspunktet for udsendelsen var værnepligtige ved regimentet. Det er hidtil eneste gang Danmark har udsendt værnepligtige til FN-tjeneste.

De værnepligtige skulle gøre tjeneste ved et transportkompagni i ELIZABETHVILLE, opstillet af forsyningstropperne i midten af januar 1963, og fra Jyske Trænregiment deltog udover de værnepligtige 4 officerer og 11 befalingsmænd af sergentgruppen. Transportkompagniets indsats varede i fire måneder.

De øvrige befalingsmænd fra regimentet deltog som »militære eksperter«. Udover tjeneste i hovedkvarteret dækkede regimentets personel hovedsagelig trafikkontrol, værkstedstjeneste og militærpolitiopgaver.

Italien (Pisa)

De af FN indsatte fly til og fra operationsområderne i bl. a. Gaza, Zaire og Cypern, mellemlandede i Pisa, hvortil de nordiske lande med egne fly udførte tilslutningstransporter for eget FN-personel og egne forsyninger.

For at varetage tjenesten med omladning og evt. underbringelse af personel på denne station oprettedes SCANLOPI (Scandinavian Logistics in Pisa), der ikke var underlagt FN, men personellet havde tilladelse til at bære de fredsbevarende styrkers uniform og opholde sig i operationsområderne. Til denne styrke har regimentet bidraget med 1 officer og 3 befalingsmænd af sergentgruppen i perioden fra 8. marts 1965 til 15. marts 1968.

Cypern

Lige før årsskiftet 1963 opstod der uroligheder mellem Cyperns græske og tyrkiske befolkningselementer. På den cypriotiske regerings anmodning blev engelske tropper indsat til at opretholde ro og orden.

En senere henvendelse fra den cypriotiske regering til FN's sikkerhedsråd resulterede i oprettelsen af en ny fredsbevarende styrke: UNFICYP (United Nations Force in Cyprus) i marts 1964.

Med det første hold, der landede på Cypern var 3 officerer, 1 feltpræst, 28 befalingsmænd af sergentgruppen og 13 frivillige menige fra Jyske Trænregiment, og indtil udgangen af 1975 har regimentet bidraget til denne styrke med ialt 57 officerer, 1 feltpræst, 265 befalingsmænd af sergentgruppen og 217 frivillige menige.

Når befalingsmænd af sergentgruppen er så rigt repræsenteret som tilfældet er, skyldes dette, at hovedparten kommer fra Militærpolitiet, der har deltaget i alle de nævnte fredsbevarende styrker.

Indkaldt til trænet ved en fejltagelse – for næsten 25 år siden!

Umiddelbart efter årsskiftet 1952 modtog jeg meddelelse om, at jeg var overført til Jyske Trainregiment.

Når jeg skal være helt ærlig, så anede jeg ikke, hvad det betød – oplært som jeg var ved fodfolket (7. regiment, nu Kongens Jyske Fodregiment). Når vi – dengang – var på øvelse, lød det altid »Faglig tjeneste supponeret« (og vi vidste jo, at gullaschkanoen (svensk model) nok skulle dukke op på aftalt sted).

Nå, så en skønne dag i foråret 1952 kom der en indkaldelsesordre, sekondløjtnanten havde at stille i Padborglejren til omskolingskadre 1.

Av min arm, det havde jeg ikke regnet med – vild forvirring – ud at skaffe uniform, huen, den flade, havde jeg beholdt – og så en majmorgen gik den med toget til Padborg – staten betalte billetten.

På banegården stod en officiant med en stor lastbil af ukendt oprindelse; det viste sig kort tid efter, at manden var fenrik – han tog de skråremsbærende soldater samt nogle civile, der om eftermiddagen »sprang ud« som korporaler, med til Padborglejren.

Det var interessant at komme derud – husk på, jeg tilhører en generation, for hvem netop det stykke Danmark har stor betydning.

Well, vi blev modtaget af kommandobefalingsmanden – overfenrik var han – og så fik vi udleveret udrustning. En morsom ting, de regimentsmærker, vi for første gang skulle sætte på (vi var jo vant til den firkantede officersstjerne – korpsmærket – på reversen) var mærkerne, Sjællandske Trænregiment benytter i dag. Gevær fik vi også – et helt nyt – Garandgeværet, som man forventede vi skulle kunne lære at betjene og instruere i på 8 dage.

Samme dags eftermiddag blev vi fremstillet for vor kompagnikommandør, en premierløjtnant udlånt fra dragonerne, han udmærkede sig ved at tale meget højt, og han talte om alt det nye, vi skulle lære – en feltambulance!

Emnet interesserede mig, thi en lærer fra kornetskolen havde fortalt mig, at man i USA under Koreakrigen rejste sig op i busser o. lign. for personel fra feltambulanzen! Altså var det en honnet bestilling, jeg gik ind til.

Så gik vi i de følgende dage med krum hals igang med eksercits og våbenlære – uden at forklejne korporalerne fik jeg udvirket, at vi deltes i 2 hold, korporaler for sig, sekondløjtnanter for sig – for – jeg er så fummelfingret.

Vi var igen med i det barske soldaterliv, fingrene fik geværolie i porerne, støvlerne pudsedes hver dag og messelivet blev levet.

Men – der er en slange i ethvert paradis – en skønne dag læste vi i Berlingeren, at 2 kompagnier fra Livgarden – årgang 1945 – var indkaldt ved en fejltagelse.

Vi var også fra 45-holdet og henvendte os derfor til regimentschefen og bad om at blive hjemsendt – bl. a. af hensyn til vort civile arbejde.

Den gode oberst vred sig noget – appelerede til os, men vi var ubønhørlige – og vi blev hjemsendte. (- og, fortaltes det – omskolingskadre 1 klarede sig udmærket uden sine sekondløjtnanter – mandskabet kom 1 uge efter os til 3 ugers tjeneste).

Og dog kan en fejltagelse betyde en hel del for den enkelte.

Jeg var blevet grebet af tanken om at genoptage forbindelsen med hæren, jeg var blevet 5 år ældre, regnet fra min udnævnelse til sekondløjtnant i 1947 – og dengang var jeg tvungen på kornetskolen! (Og som kornet var jeg i vinteren 46/47 på flygtningevagt i Hvorup – meget morsomt at tænke på i dag!)

Altså, jeg meldte mig frivilligt (og brugte min sommerferie) til 3 ugers omskoling senere på sommeren 1952 – og så var uret faldet i slag.

Jeg blev reserveofficer ved Jyske Trænregiment – løjtnantseksamen fra Hærens Brevskole 1954, kaptajnskursus 1959 – og – det kan måske lyde noget konstrueret og teatralisk – men kunne jeg få lov at leve mit liv om, da ville jeg igen være reserveofficer!

Regimentets uddannelse

De nødvendige bestemmelser for uddannelsen ved forsyningstropperne og dermed ved regimentet, blev fra den første spæde begyndelse i 1951 udgivet af Generalinspektøren for Forsyningstropperne. De blev således fra starten præget af generalmajor E. H. Joests personlighed og stovte soldatermæssige indstilling, hvorfor der ikke blot blev lagt vægt på den faglige side af uddannelsen, men i lige så høj grad på den feltmæssige uddannelse af soldaten.

Denne indstilling blev fulgt op af de efterfølgende generalinspektører, og er fulgt med også efter at ansvaret for udarbejdelsen af uddannelsesbestemmelser overgik først til Hærinspektoratet og siden til Chefen for Hæren, således at den også i dag sætter sit præg på virksomheden ved regimentet.

Det begyndte med program for forsyningsproppernes omskoling udgivet i april 1952, som gav retningslinier for den vanskelige opgave at omskole personel fra andre regimenter til at indgå i de første fire transportkompagnier, fire feltambulancer og to ambulancekompagnier, som skulle indgå i regimentets mobiliseringskadre.

Siden fulgte direktiver for uddannelsen af de første rekruthold i Aarhus og Odense, som blev uddannet til at indgå i transportkompagnier, samt for Befalingsmands- og Math-skolen oprettet i november 1952. Med nutidens arbejdstidsregler in mente er det tankevækkende i direktivet for uddannelsen ved Math-skolen at læse: »For mather er der ikke fastsat nogen særlig arbejdstid ligeså lidt som for andet militært personel. De følger de i uddannelsesprogrammerne givne bestemmelser, og er iøvrigt pligtige til at udføre tjeneste på de ved befaling givne tidspunkter«.

I 1954 kom det første samlede uddannelsesprogram for forsyningstropperne. Det hedder her i formålsparagraffen bl. a., at »Soldaten skal bringes til at forstå, at der kræves lydighed, nøjagtighed og punktlighed til at knytte hæren sammen og give den fasthed og styrke, og han må lære villigt at bøje sig for dette krav«.

Han skulle derudover lære at vise god soldatermæssig optræden, at agte på sin påklædning og være respektfuld, høflig og hjælpsom.

Videre hedder det »Soldatens karakter og hele hans moralske kraft skal udvikles gennem hårdt, nøjsomt og sundt soldaterliv«. Henset til, at hovedparten af regimentets personel efterhånden blev uddannet i Padborglejren, var det ikke vanskeligt at leve op til den sidst citerede anvisning.

Regimentschefen var ansvarlig for, at uddannelsen ved regimentets enheder blev gennemført i programmets ånd, at rådige midler og kræfter blev fordelt, samt at de nødvendige supplerende bestemmelser blev udgivet. Afdelingschefer og kompagnichefer var ansvarlige for uddannelsen af såvel befalingsmænd som menige ved deres enheder, og det pålagdes kompagnichefer selv at undervise i rets- og straffeforhold.

Den daglige øvelsestid var 8½ time, på lørdage dog 5½ time, og kunne, når særlige forhold talte derfor, udvides efter behov.

Rekrutuddannelsen var opdelt i to klasser af henholdsvis 12 og 10 ugers varighed, hvor 1. klasse omfattede den grundlæggende uddannelse, hvorunder køreuddannelsen blev afviklet. Der blev i højere grad end i dag lagt vægt på eksercitsen, som omfattede bl. a. formelle greb og geværgymnastik foruden vagteeksercits, der havde til

formål »at gøre hver enkelt mand til en forbilledlig vagtpost med en korrekt militær optræden«.

I motortjenesten indgik de af mange stadig huskede 12 eftersyn foruden vogneksercits, omfattende bl. a. indøvelse af op- og afsidning. Under pudsnings, pakning, påklædning (PPP) finder man »indøvelse af hurtig pakning og påklædning (også i mørke)« en disciplin, som mange gamle soldater fortsat mindes med en let gysen.

I 2. klasse gennemførtes uddannelsen med kompagnierne enkadrerede som foreskrevet for trænafdelingen, feltambulancen og værkstedskompagniet. Hovedvægten blev lagt på specialuddannelse og felttjeneste. Der blev uddannet på bl. a. 12,7 mm maskingevær og geværgranat M/49. Kogeuddannelsen med »praktiske øvelser i hvervet som kok« blev gennemført. Landminetjeneste med særligt henblik på at lære mandskabet at vare sig for mineringer og meget andet indgik i programmet.

Allerede i 1956 blev der brug for nye uddannelsesdirektiver.

Tjenestetiden blev nedsat til 16 måneder og personelerstatningssystemet (PE-systemet), som indebar enkeltvis og evt. gruppevis udskiftning af de værnepligtige i de stående enheder, blev indført ved regimentet fra 2. november 1956. Herefter modtog man værnepligtige seks gange om året, nemlig i samtlige ulige måneder. Rekruttiden var på 4 måneder, og beredskabsstyrken – som var en trænafdeling plus en feltambulance og et værkstedskompagni – fik herpå udskiftet 1/6 af sit mandskab hver anden måned. Feltambulance og værkstedskompagni dog først efter at personellet havde forrettet 6 måneders gavntjeneste.

PE-systemet blev indført på grundlag af engelske erfaringer for at sikre, at enhederne i beredskabsstyrken konstant havde et væsentligt islæt af fuldt uddannet personel, og kompagnikadrerne blev fra starten fuldt udbyggede, uanset man indledningsvis kun havde 1/6 af styrken, for at udvikle korpsånd og de værnepligtiges tilhørsforhold til enheden.

Uddannelsens omfang og indhold blev iøvrigt i hovedtrækkene fastholdt og gennemførtes dels i Padborglejren og dels i Esbjerg.

PE-systemets hensigt med at skabe en ensartet og homogen enhed, hvis beredskab og effektivitet ikke dalede som følge af udskiftninger af personelstyrken, indfries til en vis grad, men det viste sig imidlertid, at systemet også indebar flere ulemper end først antaget – bl. a. forringedes korpsånden og sammenholdet ganske væsentligt til skade for disciplinen, PE-systemet blev derfor atter afskaffet i 1964.

I 1963 blev trænafdelingens organisation ændret således, at den blev tilpasset brigade 1960, året efter nedsattes tjenestetiden til 14 måneder og i forbindelse hermed ophørte som ovenfor nævnt PE-systemet.

Nye uddannelsesdirektiver fastsatte indkaldelser hver 5. måned med en halv trænafdeling, et halvt bjergningskompagni, drivmiddelkompagni og MP-kompagni samt en feltambulance hver gang.

Rekrutafdelingen gennemførte 4 måneders rekrutuddannelse, hvorefter personellet blev overført til dækningsstyrken for de resterende 10 måneder. Feltambulancens personel måtte dog igennem 5 måneders gavntjeneste, før de indgik i dækningsstyrken.

Rekrutterne skulle ved overgang til dækningsstyrken kunne gøre fyldest i deres primære funktion og skulle være tilvænnet feltlivets vilkår.

Uddannelsen fortsattes i dækningsstyrkeperioden, hvor enhedsuddannelsen optog en dag pr. uge, og deltagelse i større øvelser bl. a. i brigade omfattede ca. 4 uger af den resterende uddannelsestid.

I denne periode gennemførtes også omfattende genindkaldelser for at omskole og genoptræne hjemsendte.

I 1967 skete der noget igen.

Den gammelkendte trænafdeling afløstes af trænbataljonerne med fast tilhørsforhold til brigaden. Tjenestetiden nedsattes til 12 måneder, og Hærinspektoratet, som i mellemtiden havde afløst generalinspektøren, udsendte året efter nye bestemmelser for uddannelsen ved forsyningstropperne. Indkaldelserne skete fortsat hver 5. måned med en trænbataljon og halve selvstændige kompagnier hver gang. Der blev opstillet to trænbataljoner i dækningsstyrken – én til henholdsvis 1. og 2. brigade – som efter rekruttiden overtog hver et forsyningskompagni og enten et stabs- eller et sanitetskompagni.

Uddannelsen blev tilpasset de krav som brigaderne måtte stille til den faglige støtte, og begreber som spraypåkledning, masseskader, trænstøtte og trænkommadoer dukkede op i uddannelsesbestemmelserne.

Indladning i ambulancevogn, 1 tons Dodge 4x4

Nogle gode år med meningsfyldt og stedse mere professionelt præget samvirke med brigaderne fulgte, hvorefter troppeplan 73 satte en fornyet omstilling igang. Tjenestetiden nedsattes endnu engang – denne gang til 9 måneder – trænbataljonerne som stående enheder forsvandt og afløstes af uddannelsesstyrken. Nye uddannelsesbestemmelser så dagens lys i slutningen af 1974, og man er i fuld gang med at omsætte dem til dagligdag for hastigt skiftende hold af unge mennesker, som efter

endt uddannelse gerne skulle tage hjem med solide militære kundskaber, og et indtryk af at have gennemgået en relevant og meningsfyldt uddannelse.

Dette afsnit om uddannelsen kan passende afsluttes med et par sandfærdige historier fra regimentets hverdag:

På øvelse

Det var dengang da et sanitetskompagni hed en feltambulance og en brigade benævntes regimentskampgruppe. Regimentskampgruppen havde på en øvelse fået tildelt en feltambulance i direkte støtte, og chefen meldte sig på regimentskampgruppens kommandostation med ordene: »Hr. oberst, jeg melder mig med feltambulancen«. Obersten svarede: »Tak skal De have. De kan stille den nede i gården«. Taktfuld måtte obersten gøres opmærksom på, at det ikke var så lige en sag at stable 80 køretøjer sammen på gårdspladsen til en bondegård.

Inspektion

Kaptajnen for kompagniet havde det med at kommandere på en skarp og afsnuppet måde for at give kommandoerne det rigtige »smæld«. Obersten havde inspiceret kompagniet – nye rekrutter – og var klar til at tage afsted. Kaptajnen sprang hen foran kompagniet og kommanderede skarpt: »Klar'p« for at advisere, at nu skulle der tages ordentlig fat i geværerne. Men mandskabet havde åbenbart misforstået avertissementet, for alle klappede i hænderne og smilede venligt til regimentschefen, der særdeles forbløffet modtog rekrutternes applaus.

Efterspillet kender kun obersten og kaptajnen.

Det skal være UMAK'en værd

Allerede i slutningen af halvtredserne indførtes begrebet UNDERVISNINGSMATERIELKONTOR (UMAK) i forsvaret.

Formålet med denne nyskabelse lå helt klar – at oprette et organ der fremskaffede, fremstillede og administrerede undervisningshjælpemidler.

Igennem 1960'erne var der betydelig aktivitet på det pædagogiske område, hvilket også førte til en intensivering af mandskabsuddannelsen i forsvaret. Dette krævede dygtige, rutinerede instruktører og lærere – og tillige effektive og tidssvarende undervisningshjælpemidler og -faciliteter.

Fra hovedsagelig at være et administrativt led, udviklede UMAK sig til at blive et »serviceorgan« på det uddannelsesteknologiske område. Det er således nu en væsentlig opgave at gøre faglærere og instruktører fortrolig med UMAK's virke – og dermed få fastslået, hvordan man anvender de undervisningshjælpemidler og -faciliteter, der rådes over, på den mest hensigtsmæssige måde i en given undervisningssituation.

Fra »pudsestuedogmatik« til PÆDAGOGISK VÆRKSTED

Enhver »gammel soldat« kan sikkert erindre sit første møde med den sorte tavle på pudsestuen – hvor man blev konfronteret med en yderst autoritær instruktør, der på forbløffende kort tid overtegnede den sorte tavle samtidig med, at han lirede en mere eller mindre forståelig lektie af. Eller instruktøren – der måske ikke var så stærk i materien, som det kunne ønskes, og derfor ved hjælp af ofte uhensigtsmæssige hjælpemidler troede at kunne ryste en måske kompliceret lektion »ud af ærmet«.

Selv om der afgjort er dygtige faglærere og instruktører, der under meget primitive undervisningsforhold og med ingen eller få hjælpemidler er i stand til at gennemføre en lektion, er begreber som positiv motivation, engagement og oplevelse af personligt medansvar, fundamentet i moderne undervisning – der baseres på samarbejde og kommunikation mellem instruktør og elever.

I begyndelsen af 1974 blev der indrettet et såkaldt »pædagogisk værksted« på UMAK, der i høj grad animerer faglærere og instruktører til selv at fremstille plancher, transparenter og andet uddannelsesmateriel – til supplement af det normerede materiel.

På det pædagogiske værksted findes også en hel del apparatur m. v.:

Fotokopieringsmaskiner og -materialer, antiskop, tegnebord, lyskasse, speciel skrivemaskine med plakatskrift til brug ved fremstilling af transparenter ligesom der findes en samling af håndbøger, tidsskrifter, kataloger m. v. til brug for instruktøren. Det er hensigten, gennem brugen af det pædagogiske værksted, at skabe et samspil mellem tilrettelæggeren (instruktøren), teknikken (den tekniske ekspertice) og modtageren eller deltageren i en undervisningssituation.

Tidligere tiders »instruktør snak«, suppleret med et par rids på »den sorte«, er i høj grad blevet afløst af nøje tilrettelagte lektioner med brug af såkaldte audiovisuelle hjælpemidler som overhead-projektorer, diasfremvisere, båndoptagere, film og billedbånd med lyd.

Der sker i disse år en stadig udvikling af undervisningshjælpemidlerne, således kan nævnes, »Intern television« (ITV), der har samme muligheder som filmen samt endvidere den fordel, at man kan optage og gengive elevernes indøvelse og demonstration af færdigheder.

Dataprogrammeret undervisning (DPU) er lige på trapperne, men kræver i hovedsagen dyre og ret komplicerede hjælpemidler, der til gengæld vil sikre en meget høj indlæringsprocent på relativ kort tid.

UMAK råder i dag over såvel indendørs som udendørs faciliteter til undervisning.

Indendørs:

- 2 auditorier, hvor der kan undervises hold af kompagnistørrelse,
- 2 teorilokaler, til undervisning på delings- og gruppeniveau,
- 1 radiolokale til specialundervisning med faste installationer af korrespondanceanlæg og ladeensrettere, og
- 5 interimistisk indrettede klasselokaler i kasernens bygning 17 (tidligere belægningsstuer).

Samtlige undervisningslokaler er forsynet med audiovisuelt udstyr.
- motorteorilokaler ved CENTRALKØRESKOLEN som det påhviler UMAK at holde a jour med undervisningsteknisk materiale.

Udendørs:

- skydebaner, skarpkastningsbaner for håndgranater, forhindringsbaner m. m., samt
- køregårde og glatførebane ved CENTRALKØRESKOLEN.

Den til 9 måneder nedsatte tjenestetid har skabt et øget behov for uddannelsesmateriel og -faciliteter. Disse ønsker bliver gradvist opfyldt og kræver såvel konsulentvirksomhed som koordination af uddannelsen og hermed brugen af uddannelseshjælpemidler og -faciliteter for at det kan blive »UMAK'en værd«!

Idrættens udvikling gennem 25 år

Idræt i forsvaret har altid været et omfattende fag, og det har stedse formået at tilpasse sig tidens krav.

Faget er i dag opdelt i »Fysisk Uddannelse og Træning« (FUT), måske bedre defineret som mandskabsidræt, samt fritidstræning, herunder boldspil.

Alle ældre, som var med fra regimentets start kan sikkert huske gymnastiktimerne fra dengang. For at trække enkelte eksempler frem kan nævnes »ordningsøvelser«, det var øvelser som gik ud på at lære ret- og rørstillingen korrekt, at gå i takt, foretage vendinger og at gøre holdt, sagt på anden måde, var det eksercits i gymnastiksalen.

Efter denne optakt gik man over til selve lektionen, som bestod af en række øvelser, der med sikkerhed bearbejdede hele kroppen.

Det var nødvendigt, at læreren havde en god stemmeføring, for han havde som regel hele kompagniet på én gang. Der blev lagt stor vægt på, at alle øvelser blev udført i takt, hvilket undertiden gav anledning til nok så mange gentagelser; om øvelsen var egnet til ensartethed betød mindre.

Det var også en selvfølge, at øvelserne blev udført i dybeste tavshed, kun én person sagde noget, nemlig gymnastiklæreren.

Mange vil nok tænke, at sådanne »lektioner« ikke havde ret meget med træning at gøre; det havde de ret beset heller ikke, men soldaterne stillede fysisk bedre rustet dengang, de var stærke, omend også noget stive og klodsede. Det hang sammen med, at langt de fleste unge dengang var vant til hårdt fysisk arbejde i det daglige, hvilket medførte, at den nødvendige styrke til at klare soldaterlivets strabadser var til stede. Træningen havde som følge heraf primært til opgave at lære soldaten at koordinere og anvende sin styrke på rette vis.

Denne udvikling ændredes sidst i 50-erne, da det blev mere åbenlyst, at forsvaret måtte i gang med at opbygge en egentlig træning. Nye programmer blev udformet, blandt andet blev styrketræningen opbygget og inddelt i sværhedsgrader således, at

såvel fysisk svage som stærke samtidigt kunne arbejde med et træningsprogram, som passede til vedkommende, sagt på en anden måde, træningen blev individuel, takt og ensartethed blev forladt.

Samme udvikling er sket med løbetræning, ændringen kom blot nogle år senere. Løbetræningen foregik for det meste under kommando, og på et eller flere geledder, men i de nye løbetræningsprogrammer er træningen bygget op således, at den enkelte soldat kan arbejde med et program tilpasset hans træningstilstand.

Hvad fritidstræningen angår, er der ikke sket store ændringer, men der tilbydes selvfølgelig nye aktiviteter f. eks. volleyball, trampolinspring m. v.

Også boldspil fortsættes som hidtil, men dog således at fritiden anvendes mere end tidligere.

*Vestre Landsdelskommandos vandrepokal i fodbold;
vundet af regimentet seks gange*

Lidt om materiel og køretøjer ved Jyske Trænregiment

Når der skal fortælles om materiel og køretøjer ved regimentet, er det fristende at kaste et blik tilbage, bl. a. for at få en baggrund for de fremskridt, der er sket også på dette område.

Lad os begynde med køretøjerne, der vel kan kaldes regimentets »Hovedvåben«. Begyndelsen var alt andet end let. På køretøjsområdet skulle der iværksættes anskaffelser, der sammen med våbenhjælpsprogrammer iværksat af USA efterhånden skulle sætte regimentet »på hjul«. Derfor var de første køretøjer en skønsm blanding af, hvad der i forvejen fandtes i hæren, bl. a. VOLVO lastvogne hjembragt med »BRIGADEN« fra Sverige, engelske FORDSON – også kaldet »LORRY«, BEDFORD og nogle AUSTIN lastvogne, der alle havde gjort deres pligt og skyldighed under 2. Verdenskrig. Efterhånden tilgik der også regimentet nye køretøjer, og der husker mange nok bedst FORD THAMES. Det er ikke så få ved regimentet, der fik deres motoruddannelse på dette køretøj i halvtredserne. I dag findes ét eksemplar tilbage, det tilhører »Trænmuseet«. BEDFORDEN i forskellige udgaver er nok den vogn-type, der har tjent længst ved regimentet, og som den dag i dag indgår i enhederne, mest i form af BEDFORD J 6, diesel, der udgør hovedparten af lastvognene i sanitetskompagnierne. Sidst i tresserne indførtes et virkeligt terrængående køretøj i trænbataljonerne, nemlig 7 t MAGIRUS DEUTZ med 6-hjulstræk, der i dag udgør hovedparten af lastvognene i bataljonernes forsyningskompagnier. Et køretøj mere kommer man ikke udenom, JEEPEN, der altid har været et populært og meget anvendeligt køretøj til bl. a. føringsopgaver i hæren, men som nu kun findes i ganske få eksemplarer ved regimentet, idet den fortrænges af nye og knap så kostbare køretøjer. Og så var der »NIMBUSSEN«. Forsyningstropperne har altid haft forholdsvis mange motorordonnanser på motorcykler og ikke at forglemme militærpolitiet, der altid har været storforbrugere af motorcykler. Ligesom på vognområdet har der også eksisteret flere forskellige typer bl. a. BSA ARIEL. Men den motorcykel, der har gjort det bedst og længst er den gode gamle »NIMBUS«. Optimister har hævdet, at den kunne ihvertfald altid starte, blot der var ét tændrør, der virkede. Under alle omstændigheder var det en kraftig og robust maskine, måske lidt vel tung, men til at stole på. Stærk var den, ja så stærk, at den kunne bruges til at slæbe en JEEP igang, blot der var to mand på den. Den anvendtes også med sidevogn i visse enheder. I feltambulancen – der i dag hedder sanitetskompagni – indgik den som ambulance med en speciel sidevogn indrettet til én liggende såret. Det kunne være noget af en hårrejsende historie, når en ikke alt for hensynsfuld kører suste afsted over stok og sten med en »såret« i sidevognen. Onde tunger påstod, at var manden ikke »såret«, så var han ihvertfald tjenlig til indlæggelse efter en sådan tur. Inden køretøjsområdet forlades skal nævnes regimentets to specialenheder: drivmiddelkompagniet, der startede småt med 4000 l løstanke, og som idag kører med sættevogn 15000 l og vogntog 25000 l, samt bjergningskompagniet, der startede med 12 l DIAMOND med 55 t påhængsvogn til transport af kampvogne, og som nu kører med 20 t MAGIRUS DEUTZ sættevognstog til samme formål. Disse to enheders virke er nu samlet i Transportkompagni/Vestre Landsdelskommando.

Øvrigt materiel, udrustning og uniformer var og er af samme type som i andre hærenheder. Specielt på uniformsområdet er der sket en del. Fra »battledresset« uniform M/44 over uniform M/59 og sideløbende hermed kampuniform M/58 til den nuværende udgangsuniform M/69, der vel nok er den mest klædelige uniform, vi nogensinde har haft. Lad os fremhæve to ting, der nok kan gøre »gamle soldater« misundelige: Kampuniformen og soveposen. Den første fordi den udgør et uniformssystem – lige fra undertøj til overtøj – der på forskellig vis kan kombineres, således at

det er muligt at holde varmen om vinteren og at udholde varmen om sommeren. Den anden fordi et længe næret ønske om en afløser for rasttæppet her er gået i opfyldelse. Soveposen bevirker bl. a., at man ikke er nær så afhængig af underbringelsesforhold som tidligere. Den findes i to udgaver: 1) en kappesovepose, der, som navnet siger, tages på som en »kappe«, idet den er forsynet med ærmer og et system af lynlåse, så den også kan bruges som en slags dragt, når det er meget koldt om vinteren. Den findes i dag kun i stående styrke og ved MP-enheder. 2) en kommerciel type, der kun er sovepose, og som bruges i uddannelsesstyrken.

Fremtidens materielsituation er allerede begyndt at tegne sig, idet anskaffelsesprogrammerne i forbindelse med forsvarsforliget af 1973 fra dag til dag mere tydeligt gør sig gældende. JEEPEN ved militærpolitienhederne er udskiftet med VW 181, også populært kaldet »Jagtvognen«. Den udmærker sig ved en forholdsvis lav anskaffelsespris og ved tilstrækkeligt gode terrængående egenskaber.

Magirus Deutz, 7 tons 6 x 6 m/ læsseskran

Den veltjente MAGIRUS DEUTZ er planlagt udskiftet med en lastvogn, svær, 10-12 t, af typen MERCEDES BENZ. Her må lige indskydes, at der i dag skelnes mellem terrængående køretøjer, der kan klare næsten alt dansk terræn, og feltkøretøjer, der er i besiddelse af sådanne egenskaber, at de eksempelvis ved hjælp af differentialespærring kan klare mindre terrængående opgaver, og endelig vejkøretøjer med almindelige vejgående egenskaber d. v. s. rent kommercielle køretøjer. Den nye lastvogn, svær, er planlagt anskaffet med »feltegenskaber«. Afløsningen for 1 t lastvogne har vist sig ved tilgangen af 2 t MERCEDES BENZ (UNIMOG), terræn, der fuldt ud og lidt til udgør erstatningen. Som noget helt nyt skal det nævnes at regimentet nu også råder over bæltekøretøjer. Ganske vist foreløbig kun et enkelt, idet der i vedligeholdelseskompagnierne indgår en panserkran M 578 med en løfteevne på ca. 14 t (nok til at løfte en pansret mandskabsvogn op på en blokvogn).

Det gamle veltjente gevær M/50, GARAND, trænger til afløser, og det er da også planlagt udskiftet med et moderne, automatisk gevær. Det tyske gevær M/G3, der er lejet i Vesttyskland, er i skrivende stund ikke tildelt regimentet, men nævnes skal, at det er transporteret her til landet af forsyningskompagnier i uddannelsesstyrken.

På kommunikationsområdet sker der en nytilgang af moderne VHF-radioer, således at regimentets enheder også på dette område er fuldt på højde med øvrige hærenheder.

Uden mad og drikke . . .

Forplejningen er gennem tiderne afpasset dels efter de civile spisevaner og dels efter det af forholdene muliggjorte. Trods de højt berømmede »gode gamle dage«, er det meget tvivlsomt, om dagens danske soldat ville bryde sig om den kost, der blev givet til heltene fra 1864. Ud over et rugbrød på 7½ pund hver femte dag, fik soldaten daglig ½ pægl brændevin og en råvareportion, der bestod af ½ pund saltet flæsk og 2/3 pægl kogeærter, eller 65 kvintin (260 g) fersk oksekød og 3/4 pægl byggryn samt lidt salt, eller ½ pund klipfisk, 25 kvintin risengryn og 6 kvintin smør. Som vejledning ved tilberedningen af de udleverede rationer fik soldaten en lille kogebog på femten sider, udgivet af den navnkundige Madam Mangor.

I Jyske Trænregiments barndom serverede kostforplejningen tre daglige måltider, som man kender det fra cafeteriet i dag, men dermed hører ligheden også op. Morgenmåltidet bestod af et stk. franskbrød og tyve gram smør, og derudover var der rugbrød, margarine, marmelade (rød eller grøn), rå havregryn og mælk, så meget man kunne spise. Af varm drik serveredes til hverdag te eller kaffe, idet søn- og helligdage markeredes ved servering af kakao og dertil et rundstykke.

Dagens varme måltid bestod af en hovedret og en for- eller efterret, hvor sidstnævnte ofte udgjordes af en eller anden form for gryngrød eller saftsuppe.

Dagens sidste måltid, der bestod af såkaldt tørkost, blev serveret udportioneret på tallerkener. Hver mand fik en tallerken, hvorpå der i spredt orden var anbragt tyve gram leverpostej, tre slags kød- eller fiskepålæg samt en skive ost. Endvidere kunne man, fra fade på bordene, frit forsyne sig med marmelade, hvis pålægsportionen ikke slog til. Til måltidet serveredes mælk eller te. For at fuldstændiggøre billedet af soldatens måltider, skal det oplyses, at man blev ført til spisning, at man stod op ved bordet indtil der blev sagt: »Vær's'go«, at en befalingsmand fra hvert kompagni samt vagthavende officer overværede måltiderne for at opretholde ro og orden, og at man først forlod bordet, når alle, der sad ved det, var færdige, og efter at bordets rengøring var godkendt af vagthavende officer.

Ændringerne fra den gamle kostforplejning og frem til cafeteriet, som vi kender det i dag, er selvfølgelig i et vist omfang kommet gradvis.

I august 1958 meddeltes ved kundgørelse for forsvaret, at ugift månedslønnet personel af oversergent-, sergent- og korporalsgrad samt mather under garnisonsforhold normalt ikke vederlagsfrit kunne deltage i militær kostforplejning. Der indførtes derfor »Spiselegitimationskort« som kontrolforanstaltning.

For at spise i forsvarets kostforplejning krævedes fra 10. april 1968 »Spisebilletletter« for såvel befalingsmænd som menige. Salg heraf skete på regnskabsførerens kontor – og det henstilledes at købe for flere måltider ad gangen (og iøvrigt kun mod kontant –) – ordningen virkede tung og besværlig og holdt da også kun ca. 3 år.

Den 1. april 1971, blev alle landets kostforplejninger døbt om til cafeterier og underlagt »Centralledelsen for forsvarets Cafeterier«, der gennem årlige licitationer styrer så godt som alle vareindkøb, idet man samtidig gik over til udstrakt anvendelse af dybfrostvarer, for derigennem at opnå en arbejdskraftsmæssig rationaliseringsgevinst. Den nye cafeteriaordning afløste den hidtidige kostforplejnings- og kantineordning.

I forbindelse med lønudbetalingen den 14. maj 1971 udbetaltes der kostpenge i stedet for udlevering af spisebilletletter til det værnepligtige personel. Fra 30. oktober samme år kunne spisebilletterne ikke mere anvendes som betalingsmiddel. Betjeningen i cafeterierne skete nu fremover alene mod kontant betaling.

Menuen i cafeteriet fastsættes af Centralledelsen i samråd med Statens Levnedsmiddelinstitut, idet der for en måned ad gangen opstilles en ernæringsrigtig kostplan, hvor såvel kostens sammensætning som dens tilberedelse er nøje ananalyseret og opbygget efter de nyeste principper for moderne ernæring. Ud over det daglige tilbud af ernæringsrigtig kost, fremstiller cafeteriet en række á la carte retter, hvor der ikke bliver skelet til hverken kalorier eller vitaminer, men hvor der sættes det på bordet, man erfaringsmæssigt ved soldaterne gerne vil have, og hvor man også har mulighed for at efterkomme fremsatte ønsker. Sådanne ønsker samt eventuelle andre bemærkninger til den service, der ydes af cafeteriet, bringes frem i cafeterieudvalget, der afholder møde to gange i kvartalet. Udvalget, der består af en repræsentant fra hvert kompagni, cafeteriebestyrer og assistent og en af regimentchefen udpeget officer, udfærdiger efter hvert møde et referat, der fremsendes til Centralledelsen, der herigennem nøje følger med i, hvad der rører sig på de enkelte tjenestesteder.

Velfærdstjeneste

Forsvarsminister Søren Brorsen underskrev den 25. august 1941 en kundgørelse, der gældende fra 1. september 1941 dannede grundlaget for institutionen »Forsvarsministeriets Foretagsudvalg - Værnenes Oplysningskontor«. Dette noget tunge navn blev dog hurtigt i folkemunde til »Folk og Værn«.

Forsvarsloven af 1951 lovfæstede velfærdsarbejdet, og institutionen fik navneforandring til »Forsvarets Velfærdstjeneste, Folk og Værn«. Institutionen blev lagt direkte under forsvarsministeriet. Under denne nye forsvarslov blev Jyske Trænregiment oprettet. Regimentets enheder udlagt f. eks. i Padborglejren og Esbjerglejren, var på mange områder selvstændige, og derfor fik velfærdstjenesten her sit eget præg med gode relationer til den civile befolkning. Her kan nævnes den hidtil største succes, nemlig Gæste- og forældredagen den 26. juni 1960 i Padborglejren, hvor ca. 10.000 mennesker var samlet for at overvære den indtil da største militære opvisning og tattoo i grænselandet.

I Folketinget blev der den 31. marts 1960 vedtaget en lov om Forsvarets Organisation, og i denne lov er fastsat følgende opgaver for Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste, som nu blev det fremtidige navn:

- at fremme indbyrdes forståelse og samarbejde mellem befolkningen og det militære forsvar.
- at bidrage til bedst mulig kendskab til forsvaret, dets baggrund og forudsætninger.
- inden for det militære forsvar at fremme mulighederne for den enkeltes personlige udvikling og trivsel og dermed bidrage til styrkelse af forsvaret som helhed.

Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste - der ledes af en civil direktør og et antal civile og militære hjælpere - fik hjemme i København. På landsdelskommandoplan blev udpeget en kontakt- og velfærdsofficer, idet oplysnings- og velfærdsarbejde er et kommandoanliggende. På regimentetsplan oprettes efter direkte valg arbejdsudvalg for fritid og velfærd. I udvalget indgår en menig pr. underafdeling. Kontakt- og Velfærdsofficeren er udvalgets formand og en valgt repræsentant fra kontaktudvalget er ligeledes fast medlem. Disse udvalgsmedlemmer - altså repræsentanter for det værnepligtige mandskab - har direkte medbestemmelse ved anvendelsen af de tildelte velfærdsmidler.

Regimentets forlægning til Hvorup Kaserne i december 1961, hvor der opnåedes gode indkvarterings- og arbejdsforhold, medvirkede i høj grad til, at den efterhånden omfattende kontakt-, oplysnings- og velfærdstjeneste kom ind i helt faste rammer, og kontaktvirksomheden, d. v. s. den kontakt regimentet søger rettet ud til den civile befolkning, blev intensiveret. Her kan bl. a. nævnes, den årlige Gæste- og forældredag, der afholdes for at regimentets personel på denne dag kan invitere forældre, pårørende, og iøvrigt alle andre, som er interesserede i forsvaret, med på kasernebesøg, for at de ved selvsyn kan danne sig indtryk af soldatens hverdag. På denne måde har adskillige tusinder i årenes løb været gæster ved Jyske Trænregiment.

*En sydslesvigsk feriedreng forrest i køen.
Cafeteriet på Hvorup Kaserne*

En ting, der de sidste år har taget et vældigt opsving, er regimentets modtagelse af store drenge som erhverspraktikanter, et arbejde der synes at skulle bære gode frugter, ligesom regimentet fortsatte arbejde med modtagelse af sydslesvigiske sommerferiebørn er til stor glæde for alle.

På det interskandinaviske område har regimentet i årenes løb oparbejdet stærke venskabsforbindelser til en række tjenestesteder, f. eks. Feltartilleriets Øvingsafdeling nr. 1 i Frederikstad, med hvem der udveksles rejsehold af værnepligtige, ligesom der årligt afholdes skydekonkurrence mellem sergentgruppernes medlemmer. I de 16 år, hvor arrangementerne foreløbig er afviklet, har ca. 2600 soldater deltaget i disse besøg. I Sverige har regimentet venskabsforbindelser til Kungl. Göta Tränregemente i Skövde, hvor det i hovedsagen har været de to regiments officerskorps, der har plejet de venskabelige forbindelser. Dog er der de seneste år også foranstaltet gensidig »On the job training«, for befalingsmænd af sergentgruppen.

Mod syd har regimentet stærke venskabsforbindelser med en række engelske enheder tilknyttet Den britiske Rhinarmé (BAOR).

Indtil 20. oktober 1975 var der på kasernen lejlighed til at benytte sig af et righoldigt lokalbibliotek, men bl. a. på grund af det mindskede behov for fritidsbeskæftigelse af soldaterne, er dette bibliotek nu nedlagt og afløst af to ugentlige besøg af en udsendt bogbus fra Landsbiblioteket i Aalborg.

Det mandskab, der udover den daglige træning i fysisk udholdenhed, har kræfter dertil, kan benytte sig af velfærdstjenestens tilbud om deltagelse i svømmeundervisning og anden form for idræt som f. eks. boldspil, bordtennis, badminton, fægtning, selvforsvar og boksning.

For det kørende folk, har velfærdstjenesten oprettet en »Gør det selv-autoservice«.

For hobby-interesserede værnepligtige fastholdes de traditionelle fritidsaktiviteter som snedkeri, pibeskæring, småsløjd, foto- og mørkekammertjeneste. Endvidere findes en helt moderne 15 m indendørs skydebane, der er tilgængelig for alt personel ved regimentet. Iøvrigt tilbydes mandskabet forskellige service, f. eks. frisørsalon, posthus, socialkonsulenttjeneste, arbejdsanvisning og erhvervsvejledning, billetordninger til forskellige aktiviteter i byens kulturliv, bankservice, feltpræstkonsulenttjeneste. Tre gange ugentlig vises spillefilm i regimentets biograf i undervisningsbygningen.

Endelig er der indrettet hyggelige opholds- og hjemmestuer med farve-TV, radio, billardsalon med tre billardborde og andre former for spil såsom bob, skak og bordtennis.

Som supplement til alle de her nævnte velfærdsforanstaltninger skal nævnes den service, der ydes soldaterne i form af cafeteria, kantine og ikke mindst KFUM-soldaterhjem, placeret umiddelbart uden for kasernen.

Trænmuseet – og Det militære Vognmuseum

»I erkendelse af, at hvad der er nutid i dag, vil være fortid i morgen – og at det skete om føje år vil blive betegnet som historie, – agter regimentet at begynde indsamling af ting og sager, som kan indgå i et trænmuseum«.

Dette var udgangspunktet, da regimentets daværende chef, oberst E. Weigaard Jørgensen i januar 1967 tog initiativet til oprettelse af Trænmuseet.

Da der ikke var økonomiske midler af nogen art til rådighed, rettedes til en begyndelse henvendelse til regimentets tjenstgørende personel, gamle trænsoldater samt regimentets øvrige venner, om at bidrage til samlingen enten med gaver eller med genstande til deponering, som havde tilknytning til TRÆNET.

Denne henvendelse gav en enorm opbakning til ideen – og i det følgende år strømmede det ind med »ting og sager« med større eller mindre tilknytning til trænet.

En henvendelse til Tøjhusmuseet, hvor regimentet anmodede om udlån af forskellige uniformsgenstande, våben, køretøjer med historisk tilknytning til trænet, fik en yderst gunstig modtagelse, idet Tøjhusmuseet beredvilligt gik ind for tanken om Trænmuseet. Således blev dette beriget med en hel del materiel, vogne, mundering, udrustning og arkivalier, som gennem tiderne har været anvendt af den danske hærstræt.

Materialet blev nu så omfattende, at det var nødvendigt at finde et særligt lokale på Hvorup kaserne til indretning af museet.

Således fremstod Trænmuseet på forældredagen den 17. juni 1967, hvor den officielle åbning skulle finde sted.

Den 15. juni var den lokale presse indbudt og »Aalborg Stiftstidende«, »Ny Tid«, »Jyllands-Posten« og »Amtstidende« bragte smukke artikler med billeder fra museet.

På selve forældredagen blev museet besøgt af ca. 2.500 mennesker – vel nok i kraft af den udmærkede presseomtale, der var gået forud.

Efter successen på forældredagen fortsatte den utrættelige »jagt« på klenodier til museet.

Selv »Politiken« fandt anledning til den 26. juni 1967 at anføre: »Hvad blev der egentlig af den bukseknep, man fandt i Polen? – Jyske Trænregiment vil gerne have fat i den – og iøvrigt alt hvad der kan opstøves af gammelt trænmateriel«.

Interiør fra Trænmuseet

Det vil her blive for omfattende, at gå i detaljer m. h. t. omtale af de mange genstande Trænmuseet indeholder – de bør i følge sagens natur ses.

Dog skal i denne forbindelse nævnes enkelte af rariteterne.

Museet er bygget op omkring vogne, der for de flestes vedkommende er draget frem fra de bageste gemmer på Tøjhusmuseet:

- *Ambulant lazaretvogn* fra ca. 1840. Regnes for at være det største klenodie i samlingen på nuværende tidspunkt. Eksemplaret er ret velholdt, med de originale farver.

- *Lægevogn fra general du Plats division* i 1864 med tilhørende forstilling. Vognen er forsynet med et komplet sæt kobberskuffer i vognkassen til brug for medicin, lægeudstyr m. v..
- *Batterivogn fra ca. 1850* med tilhørende forstilling.
- *Sygetransportvogn model 1878*. Vognen har plads til 4 sårede på bårer. Over bårerne er anbragt en snor forbundet med en klokke ud til kuskesædet, så de sårede var i stand til at tilkalde assistance under transporten. Det er interessant at konstatere, at indladning og udladning af bårer med sårede fra vognen i princippet er det samme som i de moderne militære ambulancevogne af i dag. Vognen er konstrueret af stabslæge Salomon, der opnåede guldmedalje for sin konstruktion på en international udstilling i Paris.
- *Bondevogn* af en type, der i krigen 1848 - 50 og 1864 sædvanligvis blev anvendt til ægtkørsel.
- *Trænvogn model 1909* med tilhørende seletøj.
- Af øvrige genstande skal fremhæves:
- *Feltoperationssæt i lægekasse* med diverse knive, tænger, save m. m. - samt, hvad der sikkert ikke var urealistisk for den tids operationer, - en brændevinsdunk med tilhørende glas.
- *Feltkøgegrej fra 1864* opstillet i en karakteristisk kogesituation.
- *Trainsoldat iklædt uniform model 1908*, ifølge bestemmelser for enkeltmandsuniform ved mobilisering forsynet med fodfolkets sabel model 1854.
- *Slesvig-Holstensk Trainofficerssabel* fra ca. 1880.
- *Samling af gamle Trainreglementer*.
- *Skilderhus og vagttavle* fra Padborglejren.
- Af skydevåben kan nævnes:
- *Tapriffel model 1854/65* med bajonet.
- *Gevær model 1889*, som blev anvendt af den danske hær indtil 1943.

Det er naturligt, med museets særlige interesse for køretøjer, at tanken opstod om, at gøre Trænmuseet til et kombineret Træn- og Militært Vognmuseum.

Tøjhusmuseet stillede sig yderst positivt over for ideen, navnlig med hensyn til at supplere køretøjerne med en del nyere men udrangerede vogne - især fra tiden efter 1945.

En indstilling om oprettelse af et kombineret Træn- og Militært Vognmuseum blev tiltrådt af Hærkommandoen den 19. marts 1968 under forudsætning af, at udgifterne ved museets oprettelse og drift holdtes uden for forsvarets budget samt, at der ikke stilledes krav om rent bygningsmæssige foranstaltninger i forbindelse med museet.

Af udrangerede køretøjer, der efter 2. Verdenskrig har været anvendt i hæren (navnlig ved træneheder), har museet herpå ved velvillig bistand fået deponeret:

- *Jeep*, som i større antal indgik i den danske hær som amerikansk våbenhjælp.
- *Fordson, Thames lastvogn*. Vogntypen tilgik trænehederne i årene 1950-52, køretøjet anses ikke mere som krigsbrugbart på grund af alder og manglende reservedele.
- *Nimbus motorcykel med sidevogn*.

Der arbejdes fortsat på at opsøge genstande til »Trænmuseet og Det militære Vognmuseum« – stadig bliver gaver, bidrag eller deponeringer af gamle »Trænsager« modtaget med tak fra regimentet og »kustoden«.

Har De lyst til at aflægge museet et besøg? – »kustoden« er beredvilligt til rådighed.

Jyske Trænregiments Trompeter- og Tambourkorps

Tanken om at oprette et trompeterkorps var fremme ved Jyske Trænregiments Fonds første egentlige bestyrelsesmøde i Padborglejren den 14. november 1959. På det næste bestyrelsesmøde 1. december samme år gjorde man sig forskellige forestillinger om, hvorledes det økonomisk kunne blive muligt at indkøbe instrumenter m. v. til korpset. Initiativtageren – daværende regimentschef, oberst O. Stenkov – foreslog endvidere, at der blev rettet henvendelse til inspektør Søren Telling, Dannevirke, vedrørende faglige råd og bistand. Søren Telling var ud af den fra Randers kendte militærmusikerslægt.

I løbet af vinteren 1959-60 blev der fortsat arbejdet med tanken. Specielt drejede det sig om, hvorledes man skaffede økonomiske midler til instrumenterne – evt. om det var muligt at få instrumenterne som gaver. Det ses endvidere, at der skete henvendelser til firmaer og personer med den hensigt at vække interesse for sagen.

I et brev fra Søren Telling til Oberst O. Stenkov, ses det, at obersten besøgte Søren Telling vedrørende korpsets oprettelse og sammensætning:

»Søren Telling
Slesvig

Kl. Rheide, Schleswig Land, d. 1.5.1960

Til oberst O. Stenkov, Ridder af Dannebrog, Kammerjunker p. p.

Kære Hr. Oberst.

Allerførst Tak for Deres og Oberstindens Besøg her forleden. Dernæst til Sagen – Feltmusik ved Trainregimenterne. Jeg har gjort mig allehaande Tanker og Overvejelser dette vedrørende.

Da nu alle Dage Trainet har været ved enten Artilleriet eller ved Rytteriet, er det en saare betænkelig Sag at ville vejlede i Valget af Feltmusik. Paa den ene Side staar det ubestridelige Afstamningsfaktum – og paa den anden Side staar saa Tildelingen af Fodfolksfane og den infanteristiske Grunduddannelse af i Dag. Det første fordrer udpræget Ryttermusik – altsaa Trompetere og eventuelt Pauker. Svært, men blændende flot, om det lykkes. Det andet fordrer Fodfolksmusik med Piber og Trommer. Ikke nær så svært, men næppe saa flot, om det da ikke ligefrem »tæves op« til Fuldkommenhed. Det synes som om Hr. Obersten forud har lagt sig fast på Fodfolksmusikken – da jo Dagen den 26.6.1960 kaldes »Show for Trommer«. Selvfølgelig kan man lave en Kombination – blande Trommerne fra Fodfolket med Trompeterne fra Rytteriet er vel gørligt, og endda faar man noget enormt flot ud deraf, om

det drives rigtigt. Man vilde saa have den store Fordel, at Traditionerne, Rytteri- og Artillerisignaler m. v. ikke afskaffes – samt at man samtidig yder den moderne Fodeksercits al mulig Honnør ved hjælp af Trommer. Man vil saa at sige være ikke Fugl og ikke Fisk, men en hensigtsmæssig Blanding og i Stand til at opfylde alle Fordringer til baade nyt og gammelt.

Med Trompeter har man jo endelig den Fordel, at alt for Signalthorn uden videre kan blæses på Trompet. Omvendt lader Trompetsignaler sig ikke udføre på Horn. Men altsaa – Trompeter bliver ikke enhver, der bare »har Lyst«. Der skal Evner og Arbejde til. Men nogle faa af den Slags Mænd maatte vel kunne findes. Det har da altid kunnet gennemføres i ældre Tid med endog meget begrænset Tjenestetid. Har man 4 gode Trompeter og dertil 6 Trommer af nogenlunde Standard, saa skulde man ikke være helt så ked af Blandingen. Alene det ene *eller* det andet vil vistnok enten fornærme Traditionerne eller negligere Nutidens Krav. Iøvrigt siger jo ingen, at man er afskaaret fra at have et Par Piberdrengene ogsaa. Det vilde være ialt 12 Mand for et Regiment. Og da skulde det vel ikke støde på Vanskeligheder. Dette er altså Resultatet af mine Overvejelser siden Hr. Oberstens Besøg her. Det skal ikke sidenhen siges, at jeg har raadet uden at tænke efter, hvad Konsekvensen kan blive for Regimentet. Der er jo endelig Instanser, der til Tider befatter sig med saadanne Sager – og de bør ikke finde alt for mange Knager at hænge nogen Slags Hatte paa. Den ovenfor skitserede Løsning tror jeg vil være den, der byder de bedste Betingelser for Traditionernes Bevarelse og samtidig for den nye Tids eksercermæssige Krav. Vil Hr. Obersten overveje, og give mig et Par Ord om Deres Syn paa Sagen. Der er Sandsynlighed for, at Sjællandske Trainregiment har lignende Tanker som Jydske, og derfra vil man sikkert ogsaa spørge mig om et og andet. Jeg vilde da i givet Fald raade nøjagtig ligedan ved Sjællandske, at den af tidligere Dages Hærførere saa højt besungne Konformitet bevares.

Med venlig Hilsen
Deres ærbødige
Søren Telling (sign.)«

Eftersom regimentet havde sit oprindelige tilhørsforhold til artilleriet og senere – 1909-1951 – henførtes til rytteriet blev det nu endeligt bestemt, bl. a. på opfordring fra Søren Telling, at korpset skulle udstyres med trommer og es-trompeter, der var rytteriets særlige instrumenter. Endvidere suppleredes med et par marchfløjter.

På regimentets første gæste- og forældredag i Padborglejren den 26. juni 1960 fik korpset som gaver de første instrumenter. Giverne var såvel militære og civile enkeltpersoner som firmaer og institutioner. Trompeter- og Tambourkorpsets oprettelsesdato henregnes derfor til denne dag. I løbet af 1960 modtog korpset nu stort set resten af de nødvendige instrumenter, dels for penge indtjent på forældredagen og dels – og ikke mindst – ved gaver fra sønderjyske givere.

Træningen med korpset begyndte i juli måned 1960 med Søren Telling som »feltmusiker«. Regimentets velfærdsofficer blev stillet som leder af korpset, der nu benævnes »Jyske Trænregiments Trompeter- og Tambourkorps«. Det første hold, der uddannedes, bestod af 1 stabstambourmajor (en sergent) og 13 menige.

Korpset fik sin første officielle fremvisning og repræsentation på regimentets 9-års fødselsdag den 1. november 1960. Begivenheden vakte berettiget opmærksomhed og omtaltes i de fleste sønderjyske og sydjyske aviser.

I foråret 1961 fik korpset et værdifuldt supplement og medlem, idet 6. regiment i Odense som gave skænkede obefst O. Stenkov en pony, som herpå indgik i korpset under navnet »Bommerlund«. Såvidt det er bekendt, er ponyen født i 1956, men dens herkomst er iøvrigt ubekendt. Ponyen blev afhentet med lastvogn af daværende major K. D. Højgaard. Majoren fortæller, at da han kom til kasernen i Odense, vidste ingen, hvor ponyen var at finde. Den var vant til at gå i »løsdraft« inden for kasernens område bag hegnet. Iøvrigt var man noget træt af hesten, fordi den havde for vane – uanset militære grader – at nappe alle eftertrykkeligt, såfremt de nærmede sig den.

Navnet »Bommerlund« stammede fra den flensborgske snaps Bommerlund. Denne snaps blev oprindelig (1777) fremstillet i den nu nedlagte og nedbrudte kro Bommerlund, der var beliggende ved den gamle hærvej ca. 3 km nord for Bov. Navnet »Bommerlund« havde iøvrigt i Padborglejren – før ponyen kom derned – et noget odiøst anstrøg, fordi det ofte blev anvendt i omtale af trænsoldater, der måske ikke i den daglige tjeneste udviste overbevisende intelligens.

På regimentets 3-års dag for faneindvielsen blev »Menig Bommerlund« præsenteret. Den var forspændt den paukekærre, som den stadig trækker. Paraden, der blev overværet af Prins Viggo, afholdtes den 10. juni 1961. Paraden efterfulgtes af march igennem Padborg, og Trompeter- og Tambourkorpset tiltrak sig – med »Menig Bommerlund« i spidsen – ifølge avisreferaterne megen opmærksomhed.

Efter at have deltaget i Ringriderfesten i Sønderborg den 10. juli samme år udnævntes »Menig Bommerlund« til »Konstabel«. Den 12. marts 1962 omtales »Bommerlund« i avisreferater som »Korporal Bommerlund« – og under denne grad trives ponyen i bedste velgående den dag i dag.

I december 1961 flyttedes korpset sammen med regimentets øvrige afdelinger fra Padborglejren til Hvorup Kaserne. I korpsets sønderjyske tid deltog det i og musice-rede ved mangfoldige arrangementer og festligheder over hele Syd- og Sønderjyl-land. Denne tradition blev fortsat i Nordjylland og Himmerland, og korpsets optræden har altid været et festligt indslag, samt medvirkende til at skabe berøring og forbindelse mellem befolkning og forsvar. I en årrække deltog korpset tillige i udvekslingsbesøg med venskabsregimentet Feltartilleriets Øvingsavdeling i Frederikstad i Norge.

I 1967 udskiftedes en overgang alle es-trompeter med b-trompeter i den hensigt, at korpset bedre skulle kunne sammenspille med andre militære musikkorps i landsdelen. Det blev imidlertid hurtigt klart, at korpset herved mistede sit musikalske særpræg, og efter ca. 4 måneders forløb blev es-trompeterne atter taget i brug. I 1969 modtog korpset iøvrigt endnu 4 es-trompeter. Hver trompet var nu også forsynet med heroldflag med regimentets våben udført i guldtrækkerarbejde.

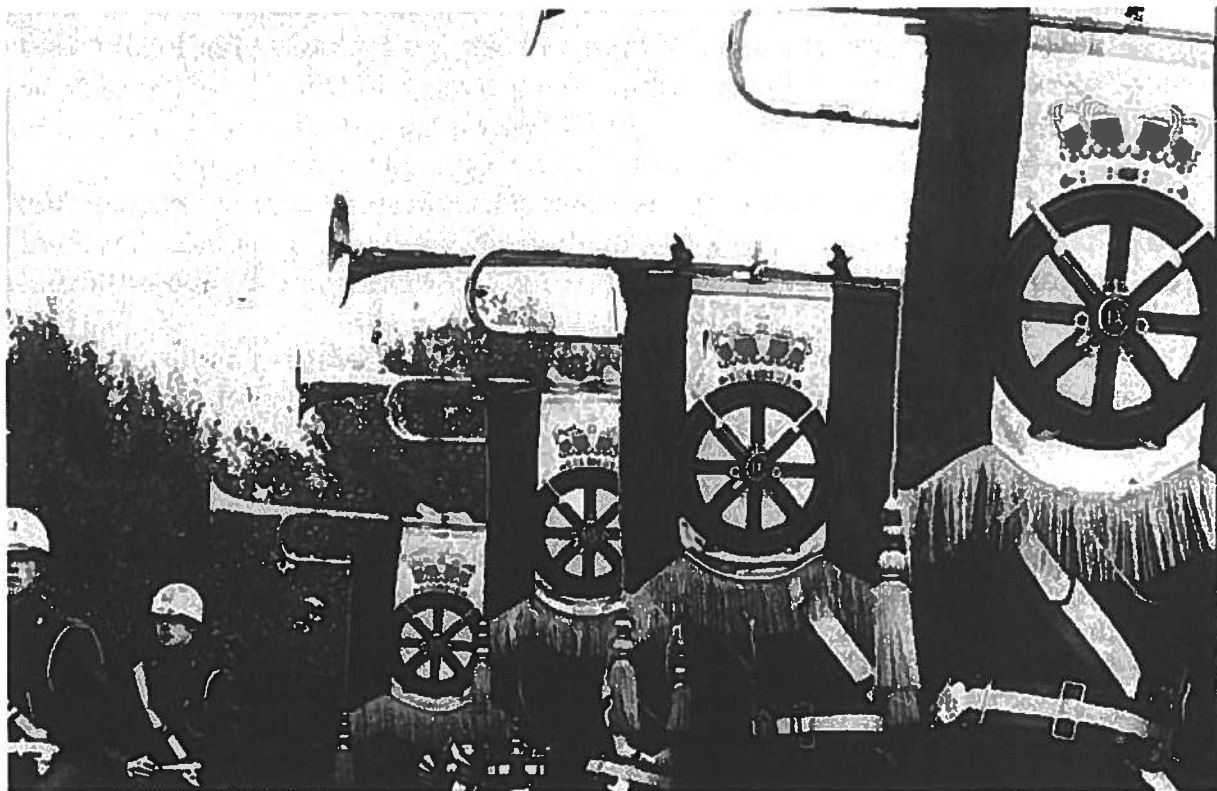
Som tidligere anført blev korpset oprettet på initiativ af Jyske Trænregiments Fond. Dette kom bl. a. til at betyde, at alle korpsets ejendele, uniformsgenstande, hesteudrustning og instrumenter tilhører dette fond, ligesom også fondet kom til at stå som økonomisk garant for korpsets virksomhed. Nødvendige fornyelser, udgifter til opstaldning af ponyen m. v. bekostes således sædvanligvis af regimentets egne officerer via kontingentet til det nævnte fond. Statens udgifter til korpset indskrænker

sig til honorering af musikinstruktørerne samt dækning af evt. transportudgifter, når militære køretøjer en sjælden gang anvendes.

Den første instruktør ved korpset var Søren Telling, og han fortsatte trofast sit virke – selv efter flytningen til Hvorup Kaserne – indtil han som følge af sin høje alder bad sig afløst i 1963. Herefter har Mogens Braunstein og Per Iversen – begge fra Aalborg Byorkester – udført den krævende opgave, som de begge med idealisme og ildhu varetager også i dag.

Oprindeligt anvendtes 40 timer pr. måned til undervisning, øksercits og evolering samt vedligeholdelse af udrustning. I september 1972 reducerede Chefen for Hæren det nævnte timeantal til 8 timer pr. måned. Begrundelsen herfor var bl. a. de almindelige sparebestræbelser, der fandt sted inden for forsvaret også i disse år, men tillige begrundedes det i, at der ikke skønnedes at kunne afses mere tid hertil på grund af manglende tid iøvrigt til den militære uddannelse.

Så vidt muligt er samtlige korpsets medlemmer tjenstgørende ved regimentets to sanitetskompagnier – senere hen dog ændret til de to stabssdelinger i trænbataljonerne – der tilrettelægger såvel enkeltmands- som enhedsuddannelsen med skyldig hensynstagen til deltagelsen i musikøvelsen. Det bemærkes imidlertid, at de menige som udtages til Trompeter- og Tambourkorpset – og som altid udtages blandt frivillige ansøgere – sædvanligvis hører til de mere opvakte og flittige soldater, som har let ved at tilegne sig lærestoffet, hvorfor deres militære uddannelse altid har været vurderet som værende på højde med det øvrige mandskabs. Højere myndighedernes inspektionsresultater har derfor aldrig afspejlet, at dele af personellet har haft »dobbel funktion«.

TT-korpsets trompetere

Korpsets personelstyrke tilstræbes i dag sammensat af

- 1 oversergent/stabstambourmajor
 - 1 sergent
 - 30 menige (alle værnepligtige)
 - »Korporal Bommerlund« – regimentets mascot – der trækker paukekærren.
- Og den hertil svarende instrumentering som udgør:
- 4 fanfarehorn, 5 signalhorn, 10 marchfløjter, 2 marchtrommer, 6 stormtrommer, 1 stortromme, 1 bækken og 1 paukekærre med 2 pauker.

Korpsets høje musikalske stade, dets instrumentering og udrustning har gjort det til en særlig attraktion for såvel Aalborg by som omegnen. Evoleringsprogrammet har ofte vakt stor glæde blandt tilskuerne. Den manglende tid i dag til musikudøvelsen har medført, at evolering nu ikke mere kan tages på korpsets program, hvilket meget må beklages.

Den 7. februar 1972 indspillede Trompeter- og Tambourkorpset en grammofonplade med den musik, som især har betydning for regimentet. Indspilningen fandt sted i Aalborgshallen, og firmaet »Qualisound« fra Sønderholm ved Nibe forestod det lydtekniske arbejde. Pladen – en 17 cm stereo – omfatter bl. a. følgende musikstykker, som er specielt komponeret for og tilegnet regimentet:

- »JTRR Kendingssignal« af Per Iversen
- »JTRR Festfanfare« – ukendt komponist (antagelig Søren Telling)
- »Træn march« af Mogens Braunstein
- »JTRR March« af Mogens Braunstein
- »Hvorup Kaserne March« af Mogens Braunstein.

Udover denne musik har regimentet den 15. marts 1972 modtaget

- »JTRR Parademarch«

som er tilegnet Jyske Trænregiment af komponisten Per Iversen. Marchen er komponeret og instrumenteret for brass-band. Denne march indgår nu som en fast bestanddel ved gennemførelsen af regimentets fødselsdagsparade den 1. november, hvor musikken da sædvanligvis spilles af Prinsens Livregiments orkester.

Gennem en årrække forestod korpsets trompetere blæsning af såvel Reveille som Retraite på Hvorup Kaserne. Tidens rationaliseringer, som bl. a. indebar færre soldater udenfor tjenestetiden, har imidlertid medført, at denne virksomhed er bortfaldet.

Den 1. april 1974 deltog korpset i en af Vestre Landsdelskommando tilrettelagt grammofonpladeindspilning af jysk-fynsk militærmusik. Korpsets del af indspilningen var en demonstration af, hvorledes signalinstrumenter kunne anvendes som feltmusik.

Den 20. juni 1975 indførtes et særligt emblem, som bæres på uniformen af det personel, der er medlem af Trompeter- og Tambourkorpset.

Som følge af forordninger og bestemmelser fra højere kommandomyndigheder har der flere gange samlet sig mørke skyer over regimentets Trompeter- og Tambourkorps, som har været på kanten af nedlæggelse. Blandt samtlige personelgrupper ved regimentet – fra officer til menig – samt blandt medlemmerne af korpset og hos de to entusiastiske musikinstruktører har der imidlertid stedse været et viljefast og stærkt ønske om at gøre det yderste for at bevare Trompeter- og Tambourkorpset. Korpsets medlemmer føler det som et ærefuldt hverv at få lov at indtræde heri, lige-

som korpsets optræden overalt vurderes som et farverigt element i regimentets liv. Korpset vækker stolthed og glæde hos det militære personel, og det er tillige en vigtig faktor for korpsånd, sammenhold og positiv indstilling til forsvaret.

Jyske Trænregiments Soldaterforening

Før 1951 eksisterede der i København en forening ved navn TRAINSOLDATERFORENINGEN, der fik sine medlemmer fra Trainafdelingen samme sted. Men da Jyske Trænregiment var en realitet 1. november 1951, og det første hold soldater stod foran hjemsendelse april 1953, var det naturligt, at man fik oprettet en forening i tilknytning til dette regiment.

Med daværende lokomotivfyrbøder Karl Hansen som initiativtager, afholdtes en stiftende generalforsamling i Folkets Hus i Århus, søndag den 12. april 1953. Man stiftede her en JYLLANDS AFDELING under TRAINSOLDATERFORENINGEN, med en 5 mands stor bestyrelse.

Den gennem et par år herpå indhøstede erfaring viste nu klart, at der i JYLLANDS AFDELINGEN var et stærkt behov for at danne sin egen, helt selvstændige soldaterforening, og på en ekstraordinær generalforsamling den 22. juni 1955 blev det enstemmigt vedtaget, at dele TRAINSOLDATERFORENINGEN i 2 afdelinger, nemlig: JYDSKE TRAINSOLDATERFORENING og SJÆLLANDSKE TRAINSOLDATERFORENING, med Store Bælt som skillelinie.

Af økonomiske grunde benyttedes sjællændernes medlemsblad TRAINSOLDATEN, men som tiden gik, kom der bedre orden på økonomien, og den 1. januar 1956 kunne JYDSKE TRAINSOLDATERFORENING udsende sit eget medlemsblad »TRAINPOSTEN«.

Valdemarsdagen 1956 var en stor dag for foreningen, idet den denne dag af Prins Viggo på DANMARKS SAMFUNDETS vegne fik overrakt en fane. Denne blev indviet den 10. september; oberst H. P. Stensgaard slog det første søm i for kongen, formanden for De samvirkende Soldaterforeninger i Århus, K. M. Sørensen, slog det andet i for fædrelandet, og til slut slog foreningens formand, Karl Hansen, det tredje søm i for foreningen.

Foreningen blev i 1968 optaget i DE DANSKE SOLDATERFORENINGERS LANDSRÅD, hvilket bl. a. medførte en revision af lovene.

Søndag den 17. maj 1959 afholdtes det første jubilarstævne på Hvorup Kaserne i forbindelse med regimentets årlige gæste- og forældredag. Det var et sørgeligt syn at se indmarchen, der var vel omkring en 8-10 mand. Jubilarstævnerne er blevet større med årene, de sidste 3 år har deltagerantallet været oppe på ca. 200. Det årlige jubilarstævne er den største begivenhed i foreningens arbejde. Hvert år tilsender personelkontoret foreningen en liste over 10-års jubilarene, som alle bliver skriftligt indbudt.

Soldaterjubilarerne marcherer ind på Hvorup Kaserne

Aalborg lokalafdeling blev en realitet den 8. marts 1972. Hovedforeningen var imidlertid fortsat i Århus. Foreningen ændrede samtidig sit oprindelige navn »Jyske Trainsoldaterforening« til »Jyske Trænregiments Soldaterforening« (JTRRS).

»TT-Korpsets Venner«, stiftet året 1972 med det formål at samle hjemsendte medlemmer af regimentets Trompeter- og Tambourkorps under kammeratlige former, blev optaget i JTRRS som en underafdeling i året 1973.

Den ordinære generalforsamling, søndag den 10. november 1974 på Frederikshøj Kro ved Århus, blev lidt af en omvæltning for lokalafdelingen Aalborgs vedkommende. Det var nemlig på denne generalforsamling, at de fremmødte medlemmer – enstemmigt – vedtog at flytte hovedbestyrelsen til Aalborg. Fra samme dato blev lokalforeningen Århus oprettet.

JYSKE TRÆNREGIMENTS SOLDATERFORENINGS 20-ÅRS JUBILÆUMSFOND blev oprettet 25. februar 1975.

Fondets opgave er at støtte eller belønne udmærket arbejde, som er udført af personel, som er eller har været tjenstgørende ved Jyske Trænregiment.

Fondets midler kommer bl. a. fra indsamlinger ved foreningens forskellige arrangementer.

Den personlige kontakt med trænsoldater der står foran hjemsendelse, sætter foreningen i højsædet, fordi der her bliver ryddet mange misforståelser af vejen, bl. a. oplyser man om, at foreningen er upolitisk, og at foreningens arbejde har til formål at styrke forbindelsen mellem regimentet og de hjemsendte.

Også gennem det af Jyske Trænregiment udsendte blad »Jyske Meddelelser«, (som derved har afløst »Trainposten«) er der gode kontaktmuligheder. Foreningen

har sit eget indslag, og her bliver der oplyst om foreningens forskellige arrangementer m. v. Bladet bliver tilsendt medlemmerne ca. 6 gange om året. Foreningens kontakt til broderregimentets soldaterforening – Sjællandske Trænregiments Soldaterforening – har været og er ligeledes af stor værdi for JTRRS og dens medlemmer.

Jyske Trænregiments Fond

Overvejelserne om oprettelse af Jyske Trænregiments Fond begyndte i 1958, da regimentet gik i sit syvende år. Når der skulle gå så lang tid, skyldtes det nok – først og fremmest – at officererne, hovedsagelig unge, tilgik fra alle landets regimenter, dernæst at regimentets enheder i disse første år var spredt over store dele af Jylland. Men selv med en høj moral og en god omgangstone mellem officererne, voksede behovet for et fælles samlingsmærke stærkt, efterhånden som regimentet blev udvidet.

Ja, det lå i atmosfæren, at der måtte skabes noget, som kunne styrke fællesskabet og korpsånden inden for regimentet.

Der blev holdt nogle indledende møder de steder, hvor enhederne var garnisoneret, for at personellet kunne fremkomme med deres synspunkter eller forslag til et fælles samlingsmærke. Derefter indkaldte daværende regimentschef, oberst O. Stenkov, til et møde på Høegh Guldberggades Kaserne, hvor de forskellige officersgrupper var repræsenteret.

Mødet resulterede i at man, med stort flertal, besluttede at oprette et fond, og et udvalg fik til opgave at indsamle ideer og materialer fra »gamle« regimenter m. h. t. lovenes opbygning, navn og kontingent.

Der blev afholdt adskillige møder, før man endelig i begyndelsen af 1959 nåede frem til, at fondet skulle oprettes fra 1. april 1959 under navnet »Jydske Trainregiments Fond«. Lovene blev udformet – stort set – som de er kendt i dag.

Jydske Trainregiments plakette

Fondet fik straks fra starten en række opgaver at føre ud i livet. De største og mest betydende for regimentet skal kort beskrives her:

- Fremskaffelse af musikinstrumenter og øvrigt udstyr til Trompeter- og Tambourkorpset.
- Fremstilling af regimentskort.
- Fremstilling af plaketter.
- Fremstilling af skjolde.
- Fremskaffelse af kunstgenstande, møbler m. v. til opholdslokaler.
- Fremskaffelse af sølvtøjsservice.

Herudover skal anføres, at fondet står for mange andre repræsentative gøremål, som f. eks. påskønnelse ved udnævnelser, jubilæer, fødselsdage, bryllupper m. v.

Endvidere kan fondet yde støtte til historiske studier, herunder fremstilling og udgivelse af publikationer m. v. fortrinsvis vedrørende regimentet og dets historie.

Regimentets chefer gennem 25 år

*Oberst H. P. Stensgaard
1. november 1951 – 6. november 1957*

*Oberst O. Stenkov
17. december 1957 – 30. juni 1962*

*Oberst E. Weigaard Jørgensen
1. juli 1962 – 31. januar 1968*

*Oberst C. Nielsson
1. februar 1968 –*

Hvorop Hæderne March.

March tempo. Magnus Brønstein.

Tamb. p.
St. tr. & Bk.

Flute

D.C. al fine

Fine.

H. H. H.

Telegraf Jyske Fræmragement.

Komp. d. 9/4 - 1991

Fyske Fræmregiment's Mødingessignal.

Allegro *Per Inven.*

Es Tromp.

mf

Pauk. Es-b.

Spilles tre gange.

I. Trompeter.

II. Trompeter - Pauke.

III. Trompeter - Pauke - Tambour Petit - Gr. Cassa - Cymb.

Komp. af. 1871.

Følge Fyske Fræmregiment.

Expl. nr 5

